

MBAMBA FOÉ ANE MARKUS

A NGA TILI

Nkañete Foé Yôhanes Baptist

(Mat 3 : 1-12 ; Luk 3 : 1-9, 15-17 ; Yôh 1 : 19-28)

- 1 1 Atata'a ya mbamba foé Yésus Krist, Mone Zambe.
- 2 Ane e nga tileban e be Yesaya nkulumejô na :
" O lôô, m'alôm nlomane wom ôsu viôé, nnye a ye kôme zene jôé ;
- 3 tyiñ môt a yôtan e nkôte si na ; Kômane zene Nti, sô'ane mimfaka mié zôsôô."
- 4 Yôhanes Baptist a nga suan e nkôte si, a nga kate foé mbaptizô nkôñelane minlem mfa'a ya njaman mam abé.
- 5 Ane si ése ya Yudéa a bôte bese ya Yérusalem be nga ke e be nye ; a baptizôban e be nye e ôsôé Yordan, be meme'e mam abé mab.
- 6 Yôhanes a nga be'e ngômesan mevul me kamel, a ases ékôbe tit ntiñetan angenteñ, a ja'ak bitandak a wôé ya fé.
- 7 Nde a nga kate foé a jôô na, " Môt a zu ma mvus a dañe ma ngu, me se ke abim ya kumbu si a kuli nye nkole besilefas.
- 8 Ma me maneya baptizô mia a mendim, ve nnye a ye baptizô mia a Mfufub Nsisim."

Mbaptizôbane Yésus

(Mat 3 : 13-17 ; Luk 3 : 21, 22)

- 9 Melu mete Yésus a nga so e Nazaret ya Galiléa, a baptizôban e be Yôhanes e Yordan.
- 10 Nde, été été ya a nga kôlô e mendim, a nga yene yôb e neteba'an, a Nsisim ô sisi' e be nye, aval ane zum ;
- 11 nde tyiñ é nga so e yôb na, O ne Mone wom m'anye'e, a m'ayene wo mvaé.

Meve'ele me Yésus

(Mat 4 : 1-11 ; Luk 4 : 1-13)

- 12 Eté été Nsisim ô nga tindi nye a ke e nkôte si.
- 13 A nga too e nkôte si melu mewôm menyin, Satan a ve'ele nye. A nga too ba be betit ya fé, a beéngel be volô'ô nye.

Yésus a taté éasé jé e Galiléa

(Mat 4 : 12-17 ; Luk 4 : 14-15)

- 14 Nde mvuse ya mbilane Yôhanes, Yésus a nga suan e Galiléa, a kate mbamba foé Zambe,

- 15 a jô na, Eyoñ é kpwaaneya, éjôé Zambe é nto bebé ; kôñela'ane minlem, mi buni mbamba foé.

Yésus a loene besômé kos benyin

(Mat 4 : 18-22 ; Luk 5 : 1-11)

- 16 Nde, awomôlô a nga ke a womôlô mañ ya Galiléa, a nga yene Simôn a Andréas, monyañe Simôn, be wu'a mvunda e mañ été, amu be mbe besômé kos.
 17 Ane Yésus a nga jô be na, Tôñane ma, ndemben m'aye bo mia besômé bôt.
 18 Eté été be nga li'i mevot, a tôñe nye.
 19 Akôlô ya valé, a nga beta ke ôsu mon nté, ane a nga yen Yakôbus, mone Zebedias, a Yôhanes monyañe wé, be too fe éfunga, be kôme'e mevot.
 20 Eté été a nga loene be; ane be nga li'i ésa wob Zebedias, éfunga été, ba be bebobisaé a tôñe nye.

Môt a mbee mvimvine nsisim

(Luk 4 : 31-37)

- 21 Ane be nga nyiin e Kapernaum, nde été été e môse sabbat, a nga nyiin e sinagôg, a ye'ele.
 22 Ane be nga semé ñye'elane wé, amu a nga ye'ele be ane môl a bili ngulenjôan, a sa aval ane betili bekalate.
 23 Ate me na, môl a nga too e sinagôg wob a bili mvimvine nsisim ;
 24 a nga yôtan, a jô na, A Yésus ya Nazaret, bia be wo, bi nee za ajôô ? Ye ô zuya jaa bia ? M'ayeme wo, Mfufub ya Zambe.
 25 Ane Yésus a nga bame wô, a jô na, Tabe'e évô, kôlô'ô be nye.
 26 Nde mvimvine nsisim ô nga dañe fô'ô nye, ô nga bete tyiñ e yôb a kôlô e be nye.
 27 Ane bôte bese be nga semé ; nalé ate be nga ke b'asilane na, Jé ji ? Mfefe' ñye'elane a ngulenjôan ! ja'ana mimvimvine minsisim, mi ave nye mewôk.
 28 Eté été nkañete ya ajô dé ô nga ke w'amialan vôm ase ngume si ya Galiléa.

Abui bôt d'asaéban

(Mat 8 : 14-17 ; Luk 4 : 38-41)

- 29 Eté été a nga kôlô e sinagôg, ba be Yakôbus a Yôhanes be nga nyiin e nda Simôn baa Andréas.
 30 Ntyia minga Simôn a bôt e si, a kone nyôl ayôñ ; été été be nga kate nye ajô dé.
 31 Ane a nga zu bi nye e wo, a bete nye si, ayôñ ve mane nye e nyô ; a nga volô be.
 32 Eyoñ ngô'é é nga bo, jôb e lumbuya fe, be nga zuu ba bese be nga kon e be nye, a ba be mbee mbia minsisim,
 33 ane ngum nlam ôse ô nga sulan e mbé yôb.
 34 Ane a nga saé bôt abui be nga kon akon mevale meva, a vaa fe mbia minsisim abui. Ve a nji me'ete na mbia minsisim mi kobô, amu mi nga yeme nye.

Dulu ya kate mbamba foé

(Luk 4 : 42-44)

- 35 Esala tyé, dibi e ngenan abui, ane a nga kôlô e si, a ke fé vôm étam, a ye'elane wôé ;
- 36 nde Simôn a bôt ba be be be nga too, be nga ke b'atôñe nye.
- 37 Eyoñ be nga koé nye, be nga jô nye na, Bôte bese b'ajeñe wo.
- 38 Ane a nga jô be na, Nkelan ôsu e minlam mi ne bebé, me kate fe foé wôé ; amu jam ete m'ate kui de atan.
- 39 Ane a nga ke vôm ase si ya Galiléa, a kate foé e besinagôg bab, a vaa fe mbia minsisim.

Yésus a saé nzezam

(Mat 8 : 1-4 ; Luk 5 : 12-16)

- 40 Ane nzezam ô nga zu e be nye, ô ye'ela'ane nye, a kute meboñe si a jô nye na, Nge w'akômbô, ô ne ngul ya bo ma mfuban.
- 41 Ane a nga wô'ô nye éngôngo, a same wo wé, a nambe nye, a jô nye na, m'akômbô, bo'ô mfuban !
- 42 Eté été zam é nga kôlô nye e nyô, ane a nga bo mfuban.
- 43 Nde a nga tu'a bendé nye, a ji'a jô'é nye a ke,
- 44 a jô nye na, O bo'ô ntye, te kate mô't jam éziñ ; ve kelek, ô liti pretre nyôle jôé, ô ve biôm amu ntunane wôé, bi Môze a nga bendé, bi bo ngaa e be bôt.
- 45 Ve a nga kui atan, a taté kobô ajô ete abui, a miase foé. Nalé ate Yésus a nji fe beta bo ngul ya nyiin e nlam éziñ éngengeñ, ve tabe mevôm me ne fé. Ane bôt be nga ke e be nye, be so'ô mimfa'a mise.

Yésus a saé mô't a mbe nyôle ne yemeleyemele

(Mat 9 : 1-8 ; Luk 5 : 17-26)

- 2 1 Nde, éyoñ a beteya bulan e Kapernaum, mvus ya abe melu, ane be nga wô'ô na, a too e nda été.
- 2 Ane abui bôt e nga sulan ; nalé vôm ate a nji fe beta yiane be, ja'ana e mbé yôb ; a nga kobô be mejô.
- 3 Ane bôt béziñ be nga zu liti mô't a nga kon nyôl ne yemeleyemele, bôt benyin be be'e nye.
- 4 Nde éyoñ be nga bo te ngul ya zu bebé amu ékôane bôt, be nga kuui andil vôm a nga too. Eyoñ be nga mane tube de, be nga suu ôkala e si, ñvie mô't a nga kon nyôl ne yemeleyemele a nga bôt.
- 5 Nde, ayene Yésus a nga yene mbunane wob, a nga jô mô't a nga kon nyôl ne yemeleyemele na, A mon mam abé môé me nto njaman.
- 6 Betili bekalate bevo'ô be nga too si vôm ate, be nga fas minlem été na,

- 7 amu jé môte nyô a kobô ana, a kobô nkobô ébiasé Zambe. Za a ne ngul ya jamé mam abé, ke ve Zambe étam ?
- 8 Eté été, Yésus a nga yem a nsisim wé na, nalé bebien b'ake b'ajô e minlem, a nga jô be na, Amu jé miabebien mi ake mi akobô mam mana e minlem été ?
- 9 Jé é ne tyi'ibi, Ye jô môt a kon nnyôl ne yemeleyemele na, mam abé môé me nto njaman ; ye jô na, Kôlô'ô e si, ô to'é ôkala viôé, ô wulu ?
- 10 Ve amu mi yeme na, Mone môt a bili ngul ya jamé mam abé e si nyô—nde a nga jô môt a nga kon nyôl ne yemeleyemele na—
- 11 M'ajô wo na, Kôlô'ô e si, ô ji'a to'é ôkala viôé, ô ke e nda jôé.
- 12 Ane a nga kôlô e si, a ji'a to'é ôkala, a kui atan bôte bese be lôô. Nalé ate bese be nga semé, a ve Zambe duma, a jô na, Bi nji ke tame yen aka'a jame di.

Yésus a loene Lévi

(Mat 9 : 9-13 ; Luk 5 : 27-32)

- 13 Ane a nga beta kui atan, a ke a wulu nsa'a mañ, jama bôt a nga ke e be nye, ane a nga ye'ele be.
- 14 Alôt a nga lô, a nga yene Lévi, mon Alféus, a too si e wofis benyoñetas. Ane a nga jô nye na, Tôñe' ma, Ane a nga kôlô e si, a tôñe nye.
- 15 A nga bo na, éyoñ a nga too si e nda jé, benyoñetas abui a beboabé be too tawôlô baa be Yésus a beye'é bé, amu abui e nga bo e tôñe nye.
- 16 Eyoñ betili bekalate ya Befarésias be nga yene na, a too a ja'ak ba be beboabé a benyoñetas, be nga jô beye'é bé na, Amu jé a di ba be benyoñetas a beboabé ?
- 17 Eyoñ Yésus a nga wô'ô nalé a nga jô be na, Bôt be ne mvo'é be nji yi nsaé bôt, ve ba b'akon. Me nji zu loene bôt be ne zôso, ve beboabé.

Nsili ajô étyi bidi

(Mat 9 : 14-17 ; Luk 5 : 33-39)

- 18 Beye'é be Yôhanes a Befarésias mmbe be nga bo be tyii bidi, be nga zu, a jô nye na, amu jé beye'é be Yôhanes a beye'é Befarésias b'atyi bidi, ve beye'é bôé te tyi ?
- 19 Ane Yésus a nga jô be na, Ye bemvôé be nlu'u minga be ne ngul ya tyi bidi nté ba be nlu'u minga be too? Nté ôse ba be nlu'u minga be né, be se ngul ya tyi bidi.
- 20 Ve melu m'aye zu, éyoñ nlu'u minga a ye vas e be be ; wôna b'aye tyi bidi môs ôte.
- 21 Môt a nji loé mfefé abaka e nnôm ngômesan, nge a bo nalé, wôna jôm j'adibe wô j'aye limiti wô, mfefé ve té nnôm, nyaéan ô nga dañe bo abé.
- 22 Nalé fe na môt a ne te loé mfefé wain e minnôm mende'e bikôb, nge a bo nalé, wôna wain j'aye bo na mende'e bikôb mete me la'a, wain ve dabete e si, a mende'e bikôb m'aye wu ntuk ; ve b'aloé mfefé wain e mimfefe minde'e bikôb.

Beye'é b'awondé fes e môse sabbat

(Mat 12 : 1-8 ; Luk 6 : 1-5)

- 23 A nga bo na, e môse sabbat, éyoñ be nga wulu, be nga tulane mefub, ane beye'é be nga taté wondé minlô mi blé.

- 24 Nde Befarésias be nga jô nye na, Tame yen jé b'abo jam e ne étyi e môse sabbat ?
- 25 Ane a nga jô be na, Ye mi nji tame lañ jam David a nga bo, éyoñ a nga yi bidi, a wô'ô zaé, émien a bôt ba be be be nga too ?
- 26 aval ane a nga nyiin e nda Zambe, melu Abiatar a nga too njô bepretre, a nga di fembé ya Nlitan, nje é mbe étyi ya di, ve bepretre étam. A nga ve fe ba be mbe nsamba wé.
- 27 Ane a nga jô be na, Môse sabbat ô nga téban amu mô't, ve sa mô't amu môse sabbat.
- 28 Nalé ate Mone mô't a ne Nti ya môse sabbat.

Mô't a mbee nkôte wo

(Mat 12 : 9-14 ; Luk 6 : 6-11)

- 3 1 A nga beta nyiin e sinagog é'té, mô't éziñ a mbe wô'é, a too nkôte wo.
- 2 Ane be nga bole nye, nge a ye saé nye e môse sabbat, ane b'aye bo'olô nye.
- 3 Nde a nga jô mô't a mbee nkôte wo na, Tebe'e e zañe bôt.
- 4 Ane a nga jô be na, Jé é ne boban e môse sabbat ? ye mbamba jam, ye mbia jam ? ye nyii mô't, ye wô'é mô't ? Be nga ku bivô.
- 5 Nde a nga lôbô be mbôma'ane a ayaa —amu a nga wô'ô ôlun ajô ayete minleme dab —a nga jô mô't ate na, Same'e wo wô'é. Ane a nga same wô, wo wé ve beta bo mvo'é.
- 6 Ane Befarésias be nga kui atan, a é'té é'té ba be ngame Hérôdes be nga bo émo'o ane b'aye wô'é nye.

Bikukute bi bôt ya nsa'a mañ

- 7 Ane Yésus ba be beye'é bé be nga ke mfa'a ya mañ, ane jama bôt a nga tôñe nye, a so'o e Galiléa. Nalé fe jama bôt a nga so Yudéa,
- 8 a Yérusalem, a Idumia, a Yordan yat, a afôla ya Tir a Sidôn, abui jama bôt a nga wô'ôtan abime mam a nga bo, be nga zu e be nye.
- 9 Ane a nga jô beye'é bé na, mon éfunga a bo nkôman mfa'a wé, amu ékôane bôt é za bametane nye.
- 10 Amu a nga saé bôt abui ; nalé ate ba bese be nga bili bibubua bi akon, be nga suñe na be nambe nye.
- 11 Nde mimvimvin minsisim, éyoñ ése mi nga yene nye, mi nga bo mi kpwaa si asu dé, ve yôtan a jô na, O ne Mone Zambe.
- 12 Ane a nga dañe bame mie na, mi bo te kulane nye.

Ntobane minlôman awôm a mibaé

(Mat 10 : 1-4 ; Luk 6 : 12-16)

- 13 Ane a nga bet e nkôle yôb, a loene ba émien a nga kômbô, ane be nga ke e be nye.

- 14 Ane a nga tobe bôt awôm a bebaé ba be be b'aye tabe, a na, a lôme be, be kate foé Zambe,
 15 be bili ngule ya vaa mbia minsisim. Nde a nga tobe bôte bete awôm a bebaé :
 16 Simôn, nnye a nga yôlé na, Pétrus ;
 17 a Yakôbus mone Zebedias, a Yôhanes monyaña Yakôbus ; mbe fe a nga yôlé na, Bôanergé, e ne na, Bone be ndume mveñ ;
 18 Andréas, a Filip, a Bartelemias, a Matéus, a Tômas, a Yakôbus mon Alféus, a Tadéus, a Simôn môte ya Kana,
 19 a Yudas Iskariôt, nyô a nga koñe nye.

Yésus a Béelzebul

(Mat 12 : 22-32 ; Luk 11 : 14-23 ; 12 : 10)

- 20 Ane a nga nyiin e nda. Ane jama bôt a nga beta sulan ; nalé ate be nga bo te ngul ya di.
 21 Eyoñ bôte bé nga wô'o ajô ete, be nga ke ane be ne bi nye, amu be nga jô na, a ntoo te fek.
 22 Ane betili bekalate, ba be nga sus be so'o e Yérusalem, be nga jô na, A bili Béelzébul, amu a vaa mbia minsisim a ngul njôô mbia minsisim.
 23 Nde a nga loene be , a kane be minkana na, Satan a ne ngul ya vaa Satan aya ?
 24 Nge éjôé j'asalé zañ a bo mengam, éjôé éte é se ngul ya beta tebe.
 25 Nalé fe, nge nda éziñ j'asalé zañ a bo mengam, nda éte é se ngul ya beta tebe.
 26 Nge Satan a wosan émien, a saléya zañ, a se ngul ya tebe, ke a kuiya amané.
 27 Ve teke'e mô't a ne ngul ya nyiin e nda ngungul, a sa biôm bié, te na, a taté ka'a ngungul ôte ; éyoñ éte a ye sa nda jé.
 28 M'abele ane m'ajô mia na, Mam abé mese m'aye jambane bone be bôt, nkobô ébiasé Zambe ôse abime bôt b'aye kobô,
 29 Ve mô't ase a ye kobô Mfufub Nsisim ébiasé, a se ke fe ajamban akui nnôm éto, ve a mbili mekua ya abé ya nnôm éto.
 30 Amu be nga jô na, a bili mvimvin nsisim.

Nyia a bobenyañe be Yésus

(Mat 12 : 46-50 ; Luk 8 : 19-21)

- 31 Ane nyia a bobenyañ be nga zu, be ntele atan, a lôme môte na, a loene be nye ;
 32 ékôane bôt é nga too si, é bôma'ane nye. Nde be nga jô nye na, O lôô, nyua a bobenyoñ be ntele atan, b'ajeñe wo.
 33 Ane a nga yalane be na, Za a ne ma nyia? Beza ke be ne bobeyañ ?
 34 Ane a nga fombô ba be nga too si mbôma'ane, a jô na, Tama yenan, nyia wom a bobeyañ !
 35 Amu na, mô't ase a bo nkômbane Zambe nye ate a ne me monyañ, a kal, a nyia.

Nkana Mmiase Fes

(Mat 13 : 1-9 ; Luk 8 : 4-8)

- 4 1 Ane a nga beta taté ye'ele bôt e nsa'a mañ. Nde aka'a beta ékôane bôt é nga sulan e be nye, nalé ate a nga dañ éfunga été, a tabe si e mañe yôb, ékôane bôt é too kindik, bebé mañ.
- 2 Ane a nga ye'ele be mam abui a minkana, a jô fe ñye'elane wé été na,
- 3 Vô'ôla'an ! Mi lôô mmiase fes a nga ke mias mvoñ.
- 4 A nga bo na, éyoñ a nga mias, fes éziñ é nga ku éwome zen, ane anon e nga zu komé je.
- 5 Fese fo'ô e nga ku e si mekok, vôm é nji bi mete'e abui. Eté été é nga faa, amu é nji bi mfañe metek.
- 6 Nde, éyoñ jôb é nga tôô, é nga dik, ane é nga viele, amu é mbe te minkañ.
- 7 Nyô fo'ô é nga ku e minsini'i été ane minsinik mi nga faa, a dibe je ; nde é nji wum bibuma.
- 8 Fese fo'ô é nga ku e mbamba si, é nga wum bibuma, bi yaék, bi nene ; fes éziñ é nga bo mewôm mela, fo' éziñ mewôm mesaman, fo' éziñ ntet.
- 9 Ane a nga jô na, Môt a nee melo ya wôk, a wô'ôk.

Tu'a ajô ya minkana

(Mat 13 : 10-17 ; Luk 8 : 9, 10)

- 10 Eyoñ a nga li'i étam, ba be nga too nye mbôma'ane ba be beye'é bé awôm a bebaé, be nga sili nye minkana mite.
- 11 Ane a nga jô be na, E vebaneya e be mia na, mi yem nsolane jam ya éjôé Zambe ; ve mfa'a ya ba be ne atan, mam mese me ne a minkana,
- 12 nde ete ayen ayen b'ayen b'aye bo te yemelan ; a awô'ô b'awôk, b'aye bo te yem ; be za kôñelan a yen njaman.

Ntimane nkana mmiase fes

(Mat 13 : 18-23 ; Luk 8 : 11-15)

- 13 Ane a nga jô be na, ye mi ne te yem nkana wu ? Nde mi aye yem minkane mise aya ?
- 14 Mmiase fes a miase mejô.
- 15 Nde bana be ne ba b'anyoñe fes éwome zen ; vôm mejô m'amiaseban. Nde éyoñ be wô'ôya me, été été Satan a zu, a vaa mejô me nga miaseban e be be.
- 16 Aval ete fe nyô é nga miaseban e si mekok, mmbe b'awô'ô mejô mete, été été b'anyoñe me a mevak.
- 17 Bebien be nji bi minkañ, b'atabe ve nté éziñ ; mvus éte, éyoñ étibela'a nge ékpwe'ele bi akui amu mejô mete, été été b'akotébô.
- 18 A nyô a nga miaseban e minsini'i été ; be ne ba b'awô'ô mejô,
- 19 ve biyebé ya miaé wu, a medu'an ya akum, a mbia minkômban ya mam mefe, bi anyiin été a dibetane mejô mete, me nto te wum.
- 20 Ve nyô é nga miaseban e mbamba si, be ne ba b'awô'ô mejô mete, a kañese me, a wum bibuma ; mbo' éziñ mewôm mela, a mbo' éziñ mewôm mesaman, a mbo' éziñ ntet.

Efufub ya éwolé si (Luk 8 : 16-18)

- 21 Ane a nga jô be na, ye b'azuu lambe na, be tele nye éwolo si, nge énoñe si ? Ye sa na, be télé nye étele lambe yôb.
- 22 Amu teke'e jam e solô, te na, d'aye litiban. Nalé fe, teke'e jam é nga soléban, te na, d'aye yene ne ngeen.
- 23 Nge môêt éziñ a nee melo ya wôk, a wô'ôk.
- 24 Ane a nga jô be na, Tuka'a fomban mam mi awôk. Ove'e mi ave'e vie bôt, ñvie ôte vi aye ve'eban e be mia, a b'aye kô'ôlane mia.
- 25 Amu nyô a bili, nye b'aye beta ve ; a môêt a nji bi, b'aye vaa nye ja'ana jôm a bili.

Nkan fese j'ayaé

- 26 Ane a nga jô be na, Ejôé Zambe é ne aval ane môêt a miase mvoñ e si,
- 27 nde a bômbô ôyo, a kôlô fe e si, alu baa môs, mvoñ ve faa a yaé, nye te yem ane j'abo.
- 28 Si ébien j'awum bibuma, ataté kaé, wôna abam, wôna ndu fes e abam été.
- 29 Eyoñ ébuma é tôlôbôya, été été a kee fa été, amu éyoñ mvaane bidi e mefub é kpwaaneya.

Nkane fese senevé (Mat 13 : 31-32 ; Luk 13 : 18, 19)

- 30 Ane a nga jô na, Za jômô bi aye funane je éjôé Zambe ? nge na, bi aye kane je za nkana ?
- 31 J'afunane ane fese senevé jia, nje éyoñ j'amiaseban e si, j'adañ fes ése é ne si nyô tyôtyoé.
- 32 Ve éyoñ j'amiaseban, j'afaa a su'ulane bo anen a dañe bijebejeba bise, j'akui beta mintya, ane anon ya yôb e ne loñe mumba'a éjijin ya été.

Ane a nga belan a minkana (Mat 13 : 34-35)

- 33 Ane a nga kobô mejô a aka'a abui minkana ete, ane be mbe ngul ya wôk ;
- 34 a nji kobô jam te nkana ; ve éyoñ ba be beye'é bé be nto vôm étam, a nga timi be mam mese.

Yésus a je'e ôkôs (Mat 8 : 23-27 ; Luk 8 : 22-25)

- 35 Môs ôte, éyoñ ngô'é é nga bo, a nga jô be na, Ndañan, bi ke e yat.

- 36 Ane be nga li'i ékôane bôt, a kee nye éfunga été, nje a nga too été. Bifunga bife bi nga too fe nsamba wé.
- 37 Ane mbia ôkôs a nga vuñ, mintyôa mi nga bembe éfunga été, nalé ate éfunga é nga taté jandane mendim.
- 38 Emien a nga too ébôn éfunga, a bôô ôyo ébônga yôb. Ane be nga vele nye, a jô nye na, A Nye'ele, nga ô lôô ane bi jañ ?
- 39 Nde a nga vee ôyo, a bam évuñulu, a jô mañe na, Tabe' évô, bo'ô ne mieeñ ! Ane beta évuñulu a nga je'ebe, mañ ve bo ne mieeñ.
- 40 Ane a nga jô be na, Mi ako woñ amu jé ? Ye mi ngenan te bi mbunan ?
- 41 Ane be nga dañe ko woñ, be na, Nyina a ne za, amu ja'ana beta évuñulu a mañ bi ve wô'ô nye ?

Mbia nsisim ya Gadara a saéban
(Mat 8 : 28-34 ; Luk 8 : 26-39)

- 5 1 Ane be nga kui e kindi'i mañ e ya yat, a si bôt ya Gerasa.
- 2 nde éyoñ a nga sis éfunga, été été mô't a mbe mvimvin nsisim a nga tôbane nye, a soo' mfa'a ya mesoñ ;
- 3 nnye ate a nga bo a tabe'e vôm ya mesoñ, teke'e mô't a mbe ngul ya beta ka'a nye, ja'an a ngôkob.
- 4 Amu be nga jaé ka'a nye bityé e mebo a bengôkob e mo, nye ve té bengôkob, a bu'u bityé, mô't a nji bi ngul ya te'e nye ;
- 5 Kom ése mô's baa alu a nga bo a yôta'an, a too vôm ya mesoñ, nge e minkôl, a tene fe nyôle jé a mekok.
- 6 Nde éyoñ a nga yene Yésus a ngenan ôyab, a nga ke mbil e be nye, a kute meboñe si asu dé,
- 7 a bete tyiñ e yôb, a jô na, Bia wo bi nee za ajôô, a Yésus, Mone Zambe Medañe Bôtô ? M'avuu wo soñ e be Zambe na, te li'i me njuk.
- 8 Amu a nga jô nye na, A Mvimvin nsisim, kôlô'ô e be mô't ate.
- 9 Ane a nga sili nye na, O ne jôé na za ? A nga jô nye na, Jôé dam é ne Ezuk, amu bi ne abui.
- 10 Ane a nga dañe ye'elane nye na, a bo te lôme mie na mi kôlô e si éte.
- 11 Bebé nkôle valé, beta mbam bengôé a nga too, a ja'ak ;
- 12 ane mi nga ye'elane nye, ajô na, Lôme' bia, bi ke be bengôé ane bi ne nyiin e be be.
- 13 Ane a nga me'ete. Nde mimvimvine minsisim mi nga kôlô e be nye a nyiin e be bengôé ; nde mbam be ngôé, bébé toyini ébaé, ô nga siliki nlumbu kindi'i mañ, ô mane jañ e mañ été.
- 14 Nde bôt be nga ba'ale be be nga ke mimbil, a kate foé nlam a mefub. Ane be nga zu yene jam e nga bo.
- 15 Nde be nga kui e be Yésus, be nlôô mô't a mbee mbia minsisim, a too si, a be'e ngômesan, a ntoo fe a fek, nyô a mbee minsisim ézuk ; ane be nga ko woñ ;
- 16 Ba be nga yene jam ete be nga kañete be ane jam ete e nga boban e be nyô a mbee mbia minsisim, nalé fe ajô bengôé.
- 17 Ane be nga tate ye'elane nye na, a kôlô mefôla mesi mab.
- 18 Nde adañ a nga dañ éfunga été, mô't mbia minsisim mi nga kôlô e be nye a nga ye'elane nye na, a tabe nsamba wé.
- 19 A nji kañese, ve jô nye na, Kelek e nda jôé, e be bôte bôé, ô kate be foé ya abime mam Nti a boya wo, a aval ane a te ko wo éngôngo.

- 20 Ane a nga ke, a taté kate minlam ya Dékapôlis foé ya abime mam Yésus a nga bo nye, nde bese be nga semé.

**Ngone Yairus a Minga a nga nambe
ñwôndé ngômesane Yésus
(Mat 9 : 18-26 ; Luk 8 : 40-56)**

- 21 Eyoñ Yésus a beteya dañ e kindi'i yat, éfunga été, beta ékôane bôt a nga sulan e be nye, ane a nga tabe e nsa'a mañ.
- 22 Nde bivet ya sinagôg, jia ya été é nga zu, é too jôé na, Yairus. Eyoñ a nga yene nye, a nga ku si e mebo mé,
- 23 a ye'elane nye abui, a jô na, Oyôme ngone viam ô nga duk. M'aye'elane wo na, ô zu beté vie mo, ane ô ne bo mvo'é a nyiñ.
- 24 Ane baa be nye be nga ke.
Beta ékôane bôt a nga tôñe nye a bamatane nye.
- 25 Nde minga metyi me nga kui nye nyôl nté mimbu awôm a mibaé,
- 26 a nga wu abui minjuk be abui besaé bôt, a jaa fe akume dé ese. Teke'e yene mvolan, ôkon ve nenenen,
- 27 a nga wô'ôtane mam ajô Yésus, nde a nga zu ékôane bôt été, ve kuu nye mfa'a ya mvus, a nambe nye e ngômesan.
- 28 Amu a nga jô na, Nge m'anambe nye akôsabo ve mengômesan, m'aye bo mvo'é.
- 29 Eté été ndôn ya metyi mé é nga kôt, ane a nga wô'ôtan nyôl été na, a saébaneya mfa'a ya ébubua ôkone jé.
- 30 Ayem Yésus a nga yem e be émien na, ngul éziñ é kôlôya e be nye, a nga kôñelan mfa'a ya ékôane bôt, a jô na, Za a te nambe ma e ngômesan ?
- 31 Ane beye'é bé be nga jô nye na, W'ayen ane ékôane bôt j'abametane wo, nde w'abeta jô aya na, Za a te nambe ma ?
- 32 Ve a nga lôbô be mbôma'ane, ane a ye yen môl a te bo jam ete.
- 33 Ayem minga a nga yem jam d'ate bo nye, a nga zu a woñ a benyeñenyeñe, a ku si asu dé, a kate nye bebelase.
- 34 Ane a nga jô nye na, A ngo jam, mbunane wôé ô nyiia wo, kele mvo'é ; ébubua ôkone jôé é yeteya.
- 35 A ngenan a kobô'ô, ane bôt be nga so e be évet sinagôg, a jô na, Ngo jôé é wuya ; w'abeta ndeñele Nye'ele a jé ?
- 36 Yésus a nga bo te vo'ôlô éfia be nga kobô, a nga jô évet ya sinagôg na, Te ko woñ, bo'o ve buni.
- 37 A nji kañese na môl mfe éziñ a litane nye, vengevenge ve Pétrus a Yôhanes, monyaña Yakôbus.
- 38 Ane be nga su'an nda évet ya sinagôg ; ane a nga yene bôt be bo'o éngôngôm, a ba b'ayi du, a ba be yônô abui.
- 39 Eyoñ a nyiineya, a nga jô be na, Amu jé, mi abo éngôngôm a yi du ? mon a nji bo ñwuan, a boo ve ôyo.
- 40 Ane be nga dañe woé nye. Emien a nga kuli bese atan, a nyoñ ésa mon baa nyia a ba be mbe nsamba wé ; ane a nga nyiin e vôm mon a nga too.
- 41 Nde a nga bi mon ate wo, a jô nye na, Talita Kumi : éfia éte jasu'ulane na, A monaminga, m'ajô wo na, Kôlô'ô e si.
- 42 Eté été monaminga a nga kôlô e si, a wulu ; amu a mbe mimbu awôm a mibaé. Eté été be nga semé beta nseman.

- 43 Ane a n ga bendé be abui na, môť a bo te yem ajô ete. Nde a nga jô na, be ve nye jôm ya di.

Yésus a beneban e Nazaret

(Mat 13 : 53-58 ; Luk 4 : 16-30)

- 6 1 Ane a nga kôlô vôm ate a kui e nlame wé émien, beye'é bé be nga tôñe nye.
 2 Nde éyoñ môse sabbat ô nga kpwaan, a nga taté ye'ele sinagôg été. Ane abui bôt be nga wô'ô nye, be nga semé, be na, E mam ma m'aso môte nyina vé ? Za ñyemane mam w'aveban e be môť nyô? Za aka'a biwôlô mimboane di d'aboban a mo mé ?
 3 Ye sa kafinda nyô, mone Maria, a monyaña Yakôbus, a Yôses, a Yuda, a Simôn ? Ye sa bia bekale bé bi too ? Ane be nga kolé ôbak ajô dé.
 4 Ane Yésus a nga jô be na, Nkulumejô a nji biaséban vôm mfe ane nlame wé émien, a e be bivuvumane bié, a e nda jé été.
 5 Nde a nji bo ngul ya bo éwôlô mboan éziñ vôm ate, ve na, a beté ayôm minkôkon éziñ mo, a saé de.
 6 A nga semé amu bisô biap.

Nlôman beawômô a bebaé

(Mat 10 : 1, 5-15 ; Luk 9 : 1-6)

Ane a nga bo a kele male ma mbôma'ane, a ye'ele bôt.

- 7 Nde a nga loene beye'é bete awôm a bebaé, a taté lôme be bebaé bebaé, a ve fe be ngulenjôan ya jôô mimvimvine minsisim.
 8 Ane a nga ve be atiñe na, be bo te kee jôm éziñ mfa'a ya dulu, ve ntum étam ; te fembé, te ékpwaé, te mvot ases été,
 9 ve be beke'e ve besilefas ; be bo'o te jaé biwoman bibaé.
 10 Ane a nga jô be na, Vôm ase mi anyiin e nda été, taba'ane wôé akekui mi aye kôlô vôm ate.
 11 Nde vôm ase b'aye bo te nyoñe mia, nge wô'ô mia, éyoñ mi aye kôlô vôm ate, sasan mbuluk ô ne mia mebo e si, ñwô w'aye bo be ngaa.
 12 Ane be ga kôlô, be nga kate mejô me Zambe na, bôt be kôñelane minlem.
 13 Be nga vaa fe mbia minsisim abui, be woko'o fe abui minkôkon mbon, a saé mie.

Awu Yôhanes Baptist

(Mat 14 : 1-12 ; Luk 9 : 7-9)

- 14 Ane Hérôdes njô bôt a nga wô'ôtan ajô Yésus ; amu jôé dé é nga wum, nalé fe bôt be nga bo be jô'ô na, Yôhanes Baptist a wômôya e miñwuan, amu ajô ete nde biwôlô mimboane bi bi aboban a nye.
 15 Ve bevo'o be nga jô na, A ne Elias. Ba bevo'o ke na, A ne nkulemejô, a ne wua ye bekulumejô.

- 16 Ve éyoñ Hérôdes a nga wô'ôtan ajô dé, a nga jô na, Ke Yôhanes me nga tyi'i nlô, nnye a nto ñwôman.
- 17 Amu Hérôdes émien a nga lôme bôt be bi Yôhanes a ka'a nye e mimbôk amu ajô Hérôdias, nga Filip monyañe wé ; amu a nga lu'u nye.
- 18 Amu Yôhanes a nga jô Hérôdes na, O nji yiane bi nga monyoñ.
- 19 Ane Hérôdes a nga siñe nye, a kômbô'ô nye wôé, ve te ke ngul ya bo.
- 20 Amu Hérôdes a nga ko Yôhanes woñ, a tuka'a yeme' na a ne zôsô a mfufub mô, nde a nga ba'ale nye mvo'é. A Nge vô'ôlô nye biyoñ abui, ve a mbe fe'e ne vema ; ve a nyeke'e a vô'ôlô nye.
- 21 Nde mbamba môs a nga kpwaan, môs Hérôdes a nga bo ésulane bidi ya abialé dé. A nga bo ésulane éte mfa'a ya beta be bôte bé, bivete bezimbi binen, a benya bômva'a ya Galiléa.
- 22 Ane ngone Hérôdias émien é nga jem, Hérôdes ba be bôt be nga too tawôlô be nga yene mva'é. Ane njô bôt a nga jô monaminga na, Jaké'é ma jôm ése w'akômbô, m'aye ve wo je.
- 23 Ane a nga kane nye ngana na, Jôm ése w'aye ja'é, m'aye ve wo je, ja'ana éfase ya si m'ajô je.
- 24 Nde éyoñ a nga kui atan, a nga jô nyia na, Za jômô m'aye ja'é ? Nye na, Nlô Yôhanes Baptist.
- 25 Eté été, a nga bo avôl ya nyiin e be njô bôt, a ja'é nye, a jô na, M'ayi na, ô ve ma éto ji nlô Yôhanes Baptist e be'e été.
- 26 Ane njô bôt a nga wô'ô ôlun, ve amu mengana a nga kan, nalé fe amu bôt ba be be be nga too tawôlô, a nga bo te kômbô nyume nye.
- 27 Ane jô bôt a nga lôme nkemienlôman été été, a bendé na, a zuu nlô wé. Ane a nga tyi'i nye nlô e nda mimbôk,
- 28 a zuu nlô e be'e été, a ve monaminga. Nde monaminga a nga ke ve wô nyia.
- 29 Eyoñ beye'é bé be nga wô'ô ajô ete, be nga zu nyoñ mbim, a jame wô e soñ.

Mveane ya bôt toyini étan bidi

(Mat 14 : 13-21 ; Luk 9 : 10-17 ; Yôh 6 : 1-14)

- 30 Ane minlôman mi nga sulan e be Yésus, a kate nye foé ya abime mam be nga bo, a abime mam be nga ye'ele.
- 31 Nde a nga jô be na, Za'a bi keane vô'm étam e nkôte si, mi wo'an ôyôme nté. Amu bôt be mbe abui, be za'ak, be kelek, nde be nji yen adi bidi.
- 32 Ane be nga ke éfunga été, a ke vô'm étam e nkôte si.
- 33 Bôt abui be nga yene be be kelek, be yeme fe be. Nde be nga mate besese'e a mebo, be so'o minlam mise, ve dañe be dulu, a suane be ôsu.
- 34 Nde éyoñ a nga sis éfunga, a nga yen beta ékôane bôt, ane a nga wô'ô be éngôngol, amu be mbe aval ane mintômba mi ne te mba'ale ; ane a nga taté ye'ele be mam abui.
- 35 Eyoñ môs ô lumbuya, beye'é bé be nga zu e be nye, a jô na, Vôme nyô a ne nkôte si, môs ô lumbuya fe abui.
- 36 Su'u be, be ke e mefub a male mal m'abôman, be kuse bebien jôm ya di.
- 37 Ve a nga yalan a jô be na, Miabebien, va'ane be jôm ya di. Ane be nga jô nye na, Ye bi ke kuse fembé tañe denié mintete mibaé, bi ve be be di ?
- 38 Ve a nga jô be na, Mi bili fembé jañembé ? Kela fomban. Nde, éyoñ be nga mane yem, be nga jô na, Etan a kos ébaé.

- 39 Ane a nga bendé be na, be tooé bôte bese si, minsamba minsamba, e bilelé'e bilo'o yôb.
- 40 Ane be nga tabe si mebôta mebôta, mevo'o bôt ntet, mevo'o fe mewôm metan.
- 41 Ane a nga nyoñe fembé éte étan a kos ébaé, a lôbô yôb, a botane bie ; ane a nga be'é fembé, a kee je beye'é, be kalane bôt ; a nga kabe fe bese kos éte ébaé.
- 42 Nde be nga di bese, ve jaé.
- 43 Ane be nga to'é afufuse fembé bikat awôm a bibaé njalan ; nalé fe di ya kos.
- 44 Ba be nga di fembé éte, be nga too befam toyini étan.

Yésus a wulu e mañe yôb
(Mat 14 : 22-23 ; Yôh 6 : 15-21)

- 45 Eté éte a nga tindi beye'é bé na, be dañ éfunga éte, a ke nye ôsu e kindi'i yat mfa'a ya Betsaida, akekui éyoñ a ye mane suu ékôane bôt.
- 46 Nde éyoñ ba be be be nga mane ya'an, a nga bet e nkôle na, a ke ye'elan.
- 47 Eyoñ ngô'é é nga bo, éfunga é nga too e teme mañ, nye ke étam mfa'a ya nya sii.
- 48 Nde éyoñ a nga yene be, be wô'ô njuk amu mfulan éfunga—amu évuñulu é so'o be ôsu—a nga zu e be be, a wulu'u e mañe yôb, bebé amombô nyini ya alu ; ane a nga kômbô lôte be.
- 49 Ve éyoñe be nga yene nye, a wulu'u e mañe yôb, be nga si'a ko na, a ne kôn. Ane be nga yôtan ;
- 50 amu be nga yene nye bese, a fô'ôban. Ane a nga ji'a kobô be, a jô na, Vola'ane minlem : ma le, te koane woñ.
- 51 Ane a nga bet mfa'a be mbe, a dañ éfunga éte ; ane évuñulu é nga je'ebe. Ane be nga dañe semé beta ñseman,
- 52 amu be ngenane te tu'a wôk ajô fembé, amu minleme miab mi mbe ayet.

Yésus a saé minkôkon e Génésaret
(Mat 14 : 34-36)

- 53 Nde éyoñ be dañeya mañ, a kui nya sii, mfa'a ya Génésaret, be nga selebe e kindik.
- 54 Eyoñ be siseya éfunga, éte éte bôt be nga yeme nye,
- 55 ane be nga ke mimbil afôla ete ese, be taté'é be'e ba b'akon, a zuu be a akala se vôm ase be nga wô'ôtane na, a ne.
- 56 Nde mevôm mese a nga nyiin e ma, nge e minlam, nge e mefôla ya mefub, be nga bôôé minkôkon e si e minseñe biwônga, a ye'elane nye na, mi nambe nye, akôsabô ve ñwondé ngômesan. Nde abime bôt e nga nambe nye, e nga bo mvo'é.

Nye'elane ya bôte betô
(Mat 15 : 1-20)

- 7 1 Ane Befarésias be nga sulan e be nye, ba be betili bekalate bevo'ó be nga so e Yerusalem.
- 2 Eyoñ be nga yene beye'é bé bevok, ane b'adi fembé a mvin e mo, e ne na, mo te nsôban.
- 3 —Amu Befarésias a beyude bese be ne te di, ve tame tu'a sôbe mo, be ba'ale ñye'elane ya bôte betô.
- 4 Nge b'aso e nseñ éwônga, be ne te tame di, ve tate tune bebien ; a mam mefe me ne abui, mme be nga nyoñe na be ba'ale'e : b'asôbe bilaé, meziek a bisua bi mvot.—
- 5 Ane Befarésias a betili bekalate be nga sili nye na, Amu jé beye'é bôé be ne te wulu aval ane ñye'elan ya bôte betôl ô né, ve di fembé a mvine mo ?
- 6 Ane a nga jô be na, Yesaya a nga kulu mejô mvaé ajô denan, mia bôte bebadu'u, aval ane e ne ntilane na,
" Bôte b'asemé ma ésemen ya biyaé, ve minleme miab mi ne me ôyab ;
7 b'akañe ma momo nkañan, b'aye'ele miñye'elan mi ne mebedé me bôt."
- 8 Mi vianeya li'i abendé Zambe a ba'ale ñye'elane bôt.
- 9 Nde a nga jô be na, Mi ate'elan abendé Zambe ve amu mi ba'ale'e ñye'elane wônan.
- 10 Amu Môze a nga jô na, Semé'é éso ba nyua ; a na, Môt a kobô ésa nge nyia abé, a wo'ó fo'ó ne ku.
- 11 Ve mia mi ajô na, Nge môt a ye jô ésa nge nyia na, Jôm ô nga ye yen mvolan e be ma, é ne Korban, e ne na, Mvean,
- 12 nalé ate mi nji fe beta kañese nye na, a bo ésa nge nyia jam éziñ.
- 13 Mi awôé mejô me Zambe ntuk amu ñye'elane wônan, ñwô mi nga zu mi akalan ; a mi abo mam abui aval ete.
- 14 Ane a nga beta loene ékôane bôt, a jô be na, Vô'ôla'ane ma, mia bese, a yem.
- 15 Teke'e jôm ya atan j'aso a nyiin e be môt é ne ngul ya ve nye nsem ; ve mam m'aso e be môt mme m'ave môt nsem.
- 16 Nge môt éziñ a nee melo ya wôk, a wô'ôk.
- 17 Nde éyoñ a nga nyiin e nda éziñ, a li'i ékôane bôt, beye'é bé be nga sili nye nkana ôte.
- 18 Ane a nga jô be na, Ye mia fe mi ne ane ba be ne te yem ? Ye mi nji yene na, jôm ése j'aso atan a nyiin e be môt, é se ngul ya ve nye nsem ;
- 19 amu é n ji nyiine nye e nlem été, ve abum, a ke fe éduk ? Nalé a nga fubu bidi bise.
- 20 Ane a nga jô na, Jam d'aso e be môt, nde d'ave môt nsem.
- 21 Amu mam m'aso môt e nlem, me ne mbia be asimesan, bibon, wub, ñwôéane bôt, mejian,
- 22 minyamete, ékotekot, medu'an, mbia bisôk, mbia be mis, nkobô ébiasé, mebun, mboan akut.
- 23 Mbiam be mam mete mese m'aso e be môt a ve nye nsem.

Mbunan Minga ya Sirôfénisia

(Mat 15 : 21-28)

- 24 Ane a nga kôlô vôm ate, a ke e mefôla ya Tir a sidôn. Nde éyoñ a nga yiin e nda éziñ, te kômbô na môt a yeme nalé ; ve a nga bo te ngul ya sobô.
- 25 Ve minga éziñ, ôyôme ngone vié ô mbee mvimvin nsisim ; éyoñ a nga wô'ôtane nye, été été a nga zu, a ku si e mebo mé.

- 26 Nde minga ate a mbe ngone Begrek, ayoñe Sirôfénisia. Ane a nga ye'ela'ane nye na, a vaa ngo jé mbia nsisim ate.
- 27 Ane a nga jô nye na, Jôké'é bon be tate jaé ; amu a nji bo mvaé ya tate nyoñe fembé bon, a wua je bemvu.
- 28 Nde a nga yalan a jô nye na, Yaa, A Nti, akôsabo bemvu be ne e tawôlô si, b'adi menyuñ me ayôme bongô.
- 29 Ane a nga jô nye na, Amu njôane wu, kele w'ake ; mbia nsisim a kôlôya e be ngo jôé.
- 30 Nde a nga ke e nda jé, a koé mon a bôô énoñ, mbia nsisim a kôlôya.

Yésus a saé ndôndo'o mvumvuk

- 31 Ane a nga beta kôlô e mefôla ya Tir, a lôte Sidôn, a tulane mefôla ya Dékapôlis akui mañ ya Galiléa.
- 32 Ane be nga zuu nye mô't a mbe ndôndok a mvumvuk. Ane be nga ye'elane nye na, a beté nye mo.
- 33 Nde a nga kandé nye a ékôane bôt, a kee nye vôm étam, a nga futi nye anyu e melo été. Ane a nga tui menden a nambe nye ôyem.
- 34 Nde a nga lôbô e yôb, a sôé abuk, a jô nye na , Efata, e ne na, Kuiba'an !
- 35 Ane melo mé me nga kuiban, a été été nkañ ya ôyeme vié o nga nyokan, ane a nga kobô ne sañesañ.
- 36 Nde a nga ve be atiñe na, be bo te kate mô't. Ve abim ane a nga ve be atiñ, nde fe be nga dañe kate de foé.
- 37 Ane be nga dañe beta semé, be jô'ô na, A boya mam mese mvaé ; ja'ana mindôndok, a bo mie na mi wôk, a mimvumvu'u na mi kobô.

Mveane bidi bôt toyini ényin (Mat 15 : 32-39)

- 8 1 Zia melu éte, beta ékôane bôt a nga beta sulan, ve be nji bi jôm ya di. Ane a nga loene beye'é bé, a jo be na,
- 2 M'awô'ô ékôane bôt éngôngol, amu bia be be bi tabeya môse mi lale mi, be nji bi jôm ya di.
- 3 Nde nge m'asuu be, be ke male mab a zaé ése ; b'aye ku som e zen ; a bevo'o ya été be nga so ôyab.
- 4 Ane beye'é bé be nga yalane nye na, Fembé mô't a ne jalé bôt abim ava, é ne so vé, e nkôte si mu ?
- 5 Nde a nga sili be na, Mi bili fembé jañembé ? Be na, zañbwa.
- 6 Ane a nga bendé ékôane bôte na, é tabe si e tyia. Nde a nga nyoñe fembé éte zañbwal, a ve akéva, ane a nga be'e je, a ve beye'é bé na, be kalane je ; ane be nga kalane je ékôane bôt.
- 7 Be nga bili fe ayôme kos. A nga botane de, a jô na, be kalane fe be de.
- 8 Ane be nga di, ve jaé ; ane be nga to'é afufus e nga buk, beta bikate zañbwa.
- 9 Bôt be nga too été bébé toyini ényin ; ane a nga suu be, be ke.
- 10 Nde été été a nga dañ éfunga été, ba be beye'é bé, a ke mefôla ya Dalmanuta.

Nsili ajô Ndem

(Mat 16 : 1-4)

- 11 Ane Befarésias be nga zu, be nga taté lokan a nye, be sili'i nye ndem j'aso e yôb, na be ve'ele nye.
- 12 Nde a nga sôé abuk e nsisime wé, a jô na, Miaé bôte wuna w'ajeñ ndem amu jé ? M'abele ane m'ajô mia na, Ndem j'aye ke veban e be miaé bôte wu.
- 13 Ane a nga li'i be, a beta dañ éfunga été, a ke e kindi'i yat.

Mvusu Befarésias baa Hérôdes

(Mat 16 : 5-12)

- 14 Ane be nga vuane nyoñe fembé ; be nga bili fembé jijia éfunga été.
- 15 Ane a nga bendé be, a jô na, Tuka'a tabane ntyel a mvusu Befarésias a nyô Hérôdes !
- 16 Ane be bien be bien be nga fas, a jô na, Bi nji bi fembé.
- 17 Eyoñ a nga yeme ajô ete, a nga jô be na, Amu jé mi ake mi afas ajô mi nji bi fembé ? Ye mi ngenane te yen nge yem ? Ye mi ngenan minlem ayet ?
- 18 Ye mi bili mis ve te yen, mi bili melo ve te wôk, Ye mi nji simesan ?
- 19 Eyoñ me nga be'e fembé étan mfa'a betoyini betan, minkoé njalan tañ aya a botun mi nga nyoñ ? Be na, Awôm a mibaé.
- 20 Eyoñ ya zañbwa mfa'a betoyini benyin, minkoé njalan tañ aya a bitun mi nga nyoñ ? Be na, zañbwa.
- 21 Ane a nga jô be na, ye mi ngenane te yem ?

Ndindim w'asaéban e Betsaida

- 22 Ane be nga kui e Betsaida, nde be nga zuu ndindim e be nye, a ye'elane nye na, a nambe wô.
- 23 Ane a nga bi ndindim e wo, a kee nye e jal atan. Eyoñ a nga mane tui nye menden e mis, a nga beté nye mo, a sili nye na, Ye w'ayene jôm éziñ ?
- 24 Ane a nga bete mis, a jô na, M'ayene bôt ; amu m'ayene be aval ane nge bilé bi awulu.
- 25 Eyoñ éte a nga beta beté nye mo e mis, ane a nga fombô ne fonaa, a beta bo mvo'é, a yene biôm bisese'e ne sañesañ.
- 26 Nde a nga lôm nye, a ke e nda jé, a jô nye na, ô bo'o te nyiine jal éziñ.

Pétrus a meme Yésus

(Mat 16 : 13-20 ; Luk 9 : 18-21)

- 27 Ane Yésus ba be beye'é bé be nga ke e mal ya Kaizaréa Filip. Nde e zene- zen a nga sili beye'é bé na, Bôt b'ajô na, me ne za ?
- 28 Ane be nga yalane nye, a jô na, Yôhanes Baptist ; ba bevo'o na, Elias ; a ba bevo'o na, Wua ya bekulumejô.

- 29 Ane a nga sili be na, Ve mia, mi ajô na, me ne za ? Pétrus a nga yalan, a jô nye na, O ne krist.
- 30 Ane a nga lebe be na, be bo te kate môť ajô dé.

Yésus a kate foé awu dé a ñwôman

(Mat 16 : 21-28 ; Luk 9 : 22-27)

- 31 Ane a nga tate ye'ele be na, Mone môť a yiane jibi abui mam, a beneban e be bemvendé a minlô bepretre a betili bekalate ; a yiane wôéban, mvus môse milal, a yiane beta wômô.
- 32 A nga kobô be ajô di ne ngeen. Ane Pétrus a nga kee nye émo'ô a taté bame nye.
- 33 Ve a nga veñesan, a yene beye'é bé, ane a nga bame Pétrus, a jô na, Kele ma e mvus, A Satan ; amu ô ne te simesan mam me Zambe, ve mam me bôt.
- 34 Nde a nga loen ékôane bôt ba be beye'é bé, a jô be na, Nge môť éziñ a kômbô tôñe ma, wôna a vu'an émien, a toké'é krôa jé, a tôñe ma.
- 35 Amu môť a kômbô nyii ényiñe jé, a ye jaa je ; ve môť ase a ye jaa ényiñe jé, amu ajô dam a ajô mbamba foé, a ye nyii je.
- 36 Amu na, d'avolô môťe jé na, a nyoñe ngume si wuna, a viane dimili ényiñe jé ?
- 37 Amu za jômô môť a ye ve mvol ya ényiñe jé ?
- 38 Amu môť ase a ye wôô ma a mejô mam ôson e miaé bôte wu ô ne mejian a abé, Mone môť a ye fe wôô nye ôson, éyoñ a ye zu ba be mimfufub beéngéle mié, étôto'ô Esa wé été.
- 9 1 Ane a nga jô be na, M'abele ane m'ajô mia na, Bôt be tele va, bevo'ô ya été b'aye bo te tye'e awu, ve akekui be yeneya éjôé Zambe é za'ak a ngu.

Mfaéane Nyôl Yésus

(Mat 17 : 1-13 ; Luk 9 : 28-36)

- 2 Nde, mvus melu mesaman, Yésus a nga nyoñe Pétrus, a Yakôbus, a Yôhanes, a kee be e nkôl w'adañ ôyabe yôb, bebien étam : ane a nga veñesan nyôl aval afe asu dab.
- 3 Mengômesane mé me nga ngemban, a bo étua éfumulu, ane mfubu bindelé ya si nyô a nji bo ngul ya fubu bie nalé.
- 4 Ane Elias baa Môze be nga yené e be be, ba be Yésus be nga laan.
- 5 Ane Pétrus a nga jô Yésus na, A Rabbi, e ne mvaé na, bi tabe va. Bi tame lôñe bibem bila ; wo jia, Môze jia, a Elias jia—
- 6 Amu a nji yeme jam a ye jô, amu beta woñ a nga bi be.
- 7 Ane nkut ô nga zu be dilan, a tyiñ é nga so e nkut été na, Nyina ane Mone wom m'anye'e ; vôôla'ane nye !
- 8 Nde ateme na, éyoñ be nga lôbô mbôma'ane, be nji fe beta yene môť mfe ba be be, ve Yésus étam.
- 9 Nde éyoñ be nga ke b'asiliki nkô, a nga ve be atiñe na, be bo te kañete môť éziñ mam b'ate yen, ve éyoñ éte Mone môť a wômôya e miñwuan.
- 10 Ane be nga ba'ale jam ete bebien bebien, b'ake b'asilan ajô ñwôman e miñwuan, ane d'au'ulan ?

- 11 Ane be nga sili nye na, Jé betili bekalate b'ajô na, Elias nye a yiane taté so ?
 12 Ane a ga jô be na, Elias a yiane fo'ô taté so kôme mam mese ; ve e ne ntilan aya ajô Mone mô't na, a yiane jibi abui mam, a mane fe biaséban ?
 13 Ve m'ajô mia na, Elias a soya, be boya nye mam mese ane be nga kômbô, aval ane e ne ntilan ajô dé.

**Yésus a saé mongô a mbee
 mvimvine nsisim
 (Mat 17 : 14-20 ; Luk 9: 37-43)**

- 14 Eyoñ be nga kui e be beye'é, be nga yene beta ékôane bôt a bôma'ane be, ba be betili bekalate be loka'an.
 15 Eyoñe ngume ékôane bôt ô nga yene nye, été été be nga semé beta nseman, be nga ke mimbil e be nye.
 16 Ane a nga sili be na, Mia be be mi alokane za ajô ?
 17 Ane mô'te wua ya ékôane bôt a nga yalane nye na, A Nye'ele, m'ate zuu monafame wom e be wo, a bili mvimvine nsisim ;
 18 vôm ase w'abi nye, w'adume nye e si, avul ve kui nye anyu, a nga wôté mesôñ, a mane yemele. Ane m'ate sili beye'é bôé na, be vaa wô, ane b'ate kate vaa.
 19 Ane a nga yalane be, a jô na, A miaé bôt ô ne te buni, m'aye tabe be mia ntaa vé ? M'aye jibi mia ntaa vé? Za'ane me nye nne.
 20 Ane be nga zuu nye e be nye. Nde éyoñ nsisim ô nga yene nye, été été ô nga fô'ô mon, ane a nga ku si, a bi'iti si, avul ve kui nye anyu.
 21 Ane a nga sili ésa na, Ntaa vé e jame di e boya nye ? Nye na, Aso mongô.
 22 Biyoñ biyoñ, ô wô'ô nye wua e nduan été nge e mendim été, ane w'aye wôé nye ; ve nge ô ne ngul ya bo jam éziñ, ko bia éngôgol, ô volô bia.
 23 Ane Yésus a nga jô nye na, Nge ô ne ngul ya bo jam éziñ !—Mam mese me ne ngul ya boban e be nyô a buni.
 24 Eté été ésa mongô a nga yôtan, a jô na, M'abuni ; volô'ô ma e bisô biam !
 25 Eyoñ Yésus a nga yene ékôane bôt é za'a mimbil e be nye, a nga bam mvimvin nsisim ô'te, a jô wô na, Wo mvumvuk a ndôndo'ô nsisim, m'abendé wo na, kôlô'ô e be nye, te fe beta nyiin e be nye.
 26 Ane a nga yôtan, a fô'ô nye abé, a kôlô ; mongô a ntoo aval ane mbim. Nalé ate beta éfase bôt a nga jô na, A wuya.
 27 Ve Yésus a nga bi nye wo, a bete nye si ; ane a nga tebe tetele.
 28 Nde éyoñ Yésus a nga nyiin e nda, beye'é bé be nga sili nye vôm étam na, Bi bi ate kate vaa wô amu jé ?
 29 Ane a nga jô be na, Avale di e vo'ô kôlô a zene fe, ve a meye'elan.

**Yésus a beta kate foé ya awu dé a ñwôman
 (Mat 17 : 22, 23 ; Luk 9 : 43^b-45)**

- 30 Ane be nga kôlô vôm ate, be nga tulane Galiléa, ve a nji kômbô na, mô't a yeme nalé.
 31 Amu a nga bo a ye'ele'e beye'é bé na, Mone mô't a ye keeban e mo me bôt, b'aye wôé nye ; nde éyoñ be wôéya nye, mvus mô'se milal, a ye wômô.

32 Ve be nga dimi njôan ôte, be nga ko woñ ya sili nye.

Za a dañ

(Mat 18 : 1-5 ; Luk 9 : 46-48)

- 33 Ane be nga kui e Kapernaum ; nde éyoñ a nga too e nda, a nga sili be na, Za ajôô mi atoo mi kobô'ô e zenezen ?
- 34 Ane be nga ku bivô ; amu e zenezen be bien be bien be nga fetan ajô nyô a dañ.
- 35 Ane a nga tabe e si, a loene beye'é bete awôm a bebaé, a jô ba na, Nge môêt éziñ a kômbô bo nyô ôsu, a ye bo ntebe mvus ya bese, a mvolô bese.
- 36 Ane a nga nyoñ ôyôme mongô, a télé be vie e zañ, ane a nga bi vie e mo a jô be na,
- 37 Nyô ase a ye nyoñe via ya aka'a ayôme bongô dina a jôé dam, a nyoñe ma ; a nyô a nyoñe ma, sa ma a nyoñ, ve nyô a nga lôme ma.

Nyô a se ke bia e ngame yat, nnye a ne mfa'a wongan

(Luk 9 : 49-50)

- 38 Yôhanes a nga jô nye na, A Nye'ele, bi nga yene môêt éziñ a va'a mbia minsisim a jôé dôé, ane bi nga bame nye, amu a nji tôñe bia.
- 39 Ve Yésus a nga jô na, Te bamane nye : amu teke'e môêt a ye bo éwôlô mboan a jôé dam, a beta ji'a kobô ma abé.
- 40 Amu môêt ase a nji tebe bia e ngame yat, nnye a ne ngame jangan.
- 41 Amu môêt ase a ye nyuu mia élaé mendim a jôé dam, amu mi ne ba be Krist, m'abele ane m'ajô mia na, a ye ke sub ma'ane mé.

Meve'ele ya bo abé

(Mat 18 : 6-9 ; Luk 17 : 1, 2)

- 42 Môêt ase a ye dutu wua ya ayôme bongô d'abuni ma di na a bo abé, jam d'adañ mvaé mfa'a wé e ne na, be fañe nye ako'o b'ako'o bidi e tyiñ, a wua nye e mañ été.
- 43 Nge wo wôé w'adutu wo na ô bo abé, seme wô ; e ne wo mvaé na, ô ke ényiñ, ô too éyem, sa na, ô bili mo mebaé, ô kele e Ebé j'ayôñ nduan é vo'o ndimban, [44 e vôm nsoñe wob ô ne te wu, a nduan te dim].
- 45 Nge abo dôé d'adutu wo na ô bo abé, seme de ; e ne wo mvaé na, ô ke ényiñ ñyeyem, sa na, ô bili mebo mebaé, ô wuaban ébé nduan, [46 e vôm nsoñe wob ô ne te wu, a nduan te dim].
- 47 Nge dise dôé d'adutu wo na ô bo abé, tube de ; e ne wo mvaé na, ô ke éjôé Zambe, ô too dise da, sa na, ô bili mise mebaé, ô wuaban ébé nduan, [48 e vôm nsoñe wob ô ne te wu, a nduan é ne te dim].
- 49 Amu môêt ase a ye tyiteban a nduan, aval ane metuna'a mese m'aye tyiteban a nku.
- 50 Nku ô ne mvaé ; ve nge nku ô sameya zam, mi aye tyite wô a za jômô ? Ba'ala'an nku e be miabebien ; mi taba'ane mvo'é, wua a nyô mbok.

Nye'elan ajô nsôéane minga

(Mat 19 : 1-12 ; Luk 16 : 18)

- 10 **1** Ane a nga kôlô vôm ate, a ke mefôla me si ya Yudéa a Yordan yat. Jama bôt a nga beta sulan e be nye, ane éyeme jé é mbe, a nga beta ye'ele be.
- 2 Nde Befarésias be nga so, be ve'ele nye, a sili nye na, Ye e ne zôsô fam j'asuu minga wé.
- 3 Ane a ga yalane be, a jô na, Môze a nga bendé mia aya ?
- 4 Be na, Môze a nga kañese na, môl a tili minga kalate ntyaman aluk, a suu nye.
- 5 Ve Yésus a nga jô be na, A nga tili mia abendé ete amu ayete minlem denan,
- 6 ve aso atata'a ya ntéane ba biômô, Zambe a nga bo be nnôm baa nga.
- 7 Amu ajô ete nde môl a ye li'i ésa baa nyia, a ke lat a nga wé ;
- 8 be bebaane b'aye bo nsône wua ; nalé ate be se fe bebaé, ve nsône wua.
- 9 ajô ete, jôm Zambe a maneya lat, môl a bo'o te kandé je.
- 10 Nde éyoñ beye'é be nga beta nyiin e nda été, be nga sili nye ajô ete.
- 11 Ane a nga jô be na, Môl ase a suu minga wé, a lu'u mfe, a boya mejian a minga ate.
- 12 Nalé fe minga, nge a kôlô e be nnôm, a lu'u mfe, nye fe a boya mejian.

Yésus a botane bongô

(Mat 19 : 13-15 ; Luk 18 : 15-17)

- 13 Ane be nga zuu ayôme bongô e be nye na, a nambe de : ane beye'é be nga bame be.
- 14 Eyoñ Yésus a nga yene jam ete, a nga wô'ô abé, a jô be na, Jôka'an ayôme bongô e zu e be ma ; te kamane de, amu éjôé Zambe é ne jôm ya avale bôt ete.
- 15 M'abele ane m'ajô mia na, Môl ase a ye bo te nyoñe éjôé Zambe aval ane ôyôme mongô a ye ke nyiin été.
- 16 Ane a nga nyoñe de e mo, a botane be, a bété'e be mo.

Nkukume Ndôman

(Mat 19 : 16-30 ; Luk 18 : 18-30)

- 17 Eyoñ a nga téé na a ke dulu, môl éziñ a nga zu mbil, a kute meboñe si a sili nye na, A Mba Nye'ele, m'aye bo za jame, me nyoñe ngab ya ényiñ ya nnôm éto ?
- 18 Ane Yésus a nga jô nye na, W'aloene me mbamba môl amu jé ? Môl a nji bo mbamba môl , ve Zambe étam.
- 19 W'ayeme mebendé na, Te wôé môl ; Te bo mejian ; Te wub ; Te bo ngaa minsos ; Te nyoñe biôm a medu'an ; Semé'é éso ba nyua.
- 20 Ane a nga jô nye na, A Nye'ele, me ba'aleya mam ma mese aso mongô.
- 21 Ane Yésus a nga lôbô nye, a nye'e nye, a jô nye na, Jame da nde e ngenan e jemba'ane wo ; kele kuane jôm ése ô bili, ô ve minzôzoé ; nalé w'aye bi akum e yôb. Wôna, za'a tôñe ma.
- 22 Ve a nga bo mbot asu amu njôan ôte, a kôlô a ôlun ôse, amu a nga bili akum abui.

- 23 Ane Yésus a nga lôbô mbôma'ane, a jô beye'é bé na, Aka'a ayaé, ba be ne akum abui, be nyiin éjôé Zambe !
- 24 Ane beye'é be nga semé mejô mé. Ve Yésus a nga beta yalan, a jô be na, A bongô, aka'a ayaé, ba b'atabe akum mebun, be nyiin éjôé Zambe !
- 25 E ne tyi'ibi kamel a tulan abé ndôndo, sa na, mô't a nee akum abui a nyiin éjôé Zambe.
- 26 Ane be nga dañe semé, b'ake b'ajôane na, Nde za a ne ngul ya nyiiban ?
- 27 Yésus a nga lôbô be, a jô na, E be bôt, jam ete e vo'o boban, ve sa e be Zambe ; amu mam mese me ne ngul ya boban e be Zambe.
- 28 Pétrus a nga taté jô nya na, O lôô, bia bi li'iya biôm bise, a tôñe wo.
- 29 Yésus a nga jô na, M'abele ane m'ajô mia na, Teke'e mô't a li'iya nda, nge bobenyañ, nge beka, nge nyia, nge ésa, nge bon, nge mefub, amu ajô dam, a amu ajô mbamba foé,
- 30 a bo te beta nyoñe biôm bite, jôme jia ntet, éyoñe ji, menda, a bobenyañ, a bekal, a benyia, a bon, a mefub, a fulane bikipwe'ele, a miaé w'azu, ényiiñ ya nnôm éto.
- 31 Ve abui bôt e ne ôsu d'aye bo ba ya mvus, a ba ya mvus, b'aye bo ba ya ôsu.

**Eyoñe lale Yésus a kate foé ya
awu dé a ñwômane**
(Mat 20 : 17-19 ; Luk 18 : 31-33)

- 32 Be mbe e zenezen, be kele'e b'abet mfa'a ya Yérusalem, Yésus a kele be ôsu, ba be nga tôñe nye mvus be nga semé, be ko fe woñ. Ane a nga beta nyoñe beye'é bete awôm a bebaé, a taté kate be mam m'aye kui e be nye.
- 33 a jô na, Mi lôô, bi abet a ke e Yérusalem, Mone mô't a ye keeban e mo minlô bepretre a betili bekalate. B'aye ve nye mekua ya wu me, a kee nye e mo biku,
- 34 mme m'aye kpwe'ele nye, a tui nye menden, a bibi nye minkasa, a wôé nye. Mvus melu melal, a ye wômô.

Nsili Yakôbus baa Yôhanes
(Mat 20 : 20-28)

- 35 Ane Yakôbus baa Yôhanes, bone be Zebedias, be nga zu nye bebé, a jô nye na, A Nye'ele, bi ayi na, jam ese bi aye ja'é wo, ô bo bia de.
- 36 Ane a nga jô be na, Mi ayi na, me bo mia jé ?
- 37 Ane be nga jô nye na, Kañese'e bia na, bi tabe, wua e mbonnôme wôé, nyô mbo'o e mbongal, étôto'o jôé été.
- 38 Ve Yésus a nga jô be na, Mi nji yeme jam mi aja'é. Ye mine ngul ya nyu élaé me m'aye nyu ? nge mbaptizôban e mbaptizô m'aye baptizôban ?
- 39 Ane be nga jô nye na, Bi ne ngu. Ane Yésus a nga jô be na, Elaé m'aye nyu, mi aye nyu je, a mbaptizô m'aye baptizôban, mi aye baptizôban.
- 40 Ve ajô ya tabe mbonnôme wom, nge mbonga, sa ma m'ave de, ve e ne ajô ba e nga kômban.
- 41 Nde éyoñ beye'é awôm be nga wô'ô ajô ete, be nga taté yaa Yakôbus baa Yôhanes.
- 42 Ane Yésus a nga loene be, a jô be na, Mi ayeme na, ba b'awum ane bejôô biku, b'afite me, a beta be bôte bab b'atibili me.

- 43 Ve a nji bo nalé e be mia, ve môť ase a kômbô bo beta môť e be mia, a ye bo mia mvolô ;
- 44 a môť ase a kômbô bo nyô ya ôsu e be mia, a ye bo ôlo ya bese :
- 45 Amu Mone môť a nji zu na, bôt be saéane nye, ve na, a saéane bôt, a ve ényiñe jé ngôťô bôt abui.

Ndindim Bartimias w'asaéban
(Mat 20 : 29-34 ; Luk 18 : 35-43)

- 46 Ane be nga kui e Yérikô. Akôlô a nga kôlô e Yérikô, ba be beye'é bé a jama bôt, ane Bartimias, ndindim nzezak, a nga too si éwome zen.
- 47 Eyoñ a nga wô'ô na, ane Yésus môť ya Nazaret, a nga taté yôtan, a jô na, A Yésus, Mone David, ko me éngôngo.
- 48 Ane bôt abui be nga bame nye na, a tabe évô. Ve a nga bulu dañe yôtan na, A Mone David, ko me éngôngo.
- 49 Ane Yésus a nga tebe, a jô na, Lo'ene nye. Ane be nga loene ndindim, a jô wô na, Volô'ô nlem ; kôlô'ô e si, a loene wo.
- 50 Ane a nga wua alô'ô dé e si, a valé si, a ke e be Yésus.
- 51 Ane Yésus a nga jô nye na, W'ayi na, me bo wo jé ? Nde ndindim ô nga jô nye na, A Rabuni, m'ayi na, me yen.
- 52 Ane Yésus a nga jô nye na, Kele w'ake ; mbunane wôé ô boya wo mvo'é. Nde été été a nga yen, a tôñe nye e zene zen.

Dulu Mefôn ya Yéroualem
(Mat 21 : 1-11 ; Luk 19: 28-40 ; Yôh 12 : 12-19)

- 11 1 Eyoñ be nga kui e Yéroualem bebé, akui Betfagé a Bétania, mfa'a ya nkôle Beôlivié, a nga lôme bôte bebaé mfa'a ya beye'é bé,
- 2 a jô be na, Kelan, mi ke jal e ne mia zô'ane yat ; été été mi anyiine de, mi aye koé mon éjakas ntiñetan, môť a ngenan te tame tabe nye yôb ; ti'ane nye, mi zule me nye.
- 3 Nde, nge môť éziñ a jô mia na, Jé mi abo nalé ? mi jô'ô nye na, Nti a yi nye, été été a ye beta bulane nye nne.
- 4 Ane be ga ke, be koé mon éjakas ntiñetan e mbé si atan, mfa'a ya nseñ, ane be nga tii nye.
- 5 Nde bôte bevo'o ya ba be nga tele valé, be nga jô be na, Mi abo jé ? mi atii mon éjakas ?
- 6 Ane be nga jô avale Yésus a nga jô be ; ane be nga jô'é be.
- 7 Nde be nga zuu mon éjakas e be Yésus, a wua nye mengômesan mabe yôb ; ane a nga tabe nye yôb.
- 8 Bôt abui be nga ta mengômesane mab e zene yôb, ba bevo'o mebui bilé be nga tyi'i e mefub.
- 9 Ane be nga ke ôsu, a ba be nga tôñe nye e mvus, be nga ke b'ayôtane na, Hôsana ! Ebotan e be nyô a zu a jôé Nti !
- 10 Ebotan a éjôé ésa wongan David j'azu. Hôsana a kuik e yôb été !

- 11 Ane be nga nyiin e Yérusalem, a ke e Tempel été. Eyoñ a nga mane fombô mam mese, éyoñ éte ngô'é é nto, ane a nga ke e Bétania, ba be beye'é awôm a bebaé.

Nyo'an élé fige

(Mat 21 : 18, 19)

- 12 Tyé kpwa ya valé, éyoñ be nga kôlô e Bétania, ane a nga wô'ô zaé.
 13 Nde a nga yene élé fige ôyab, é bili mekaé ; ane a nga zu, kamene a ne koé jôm été. Eyoñ a nga kui je e si, a nji koé jôm été, ve mekaé mekaé, amu mbu ô ngenane te bo mbu bibuma bi fige.
 14 Ane a nga jô na, Môt a ye fe beta di ébuma jôé ne tya. Ane beye'é be nga wô'ô de.

Yésus a fubu tempel

(Mat 21 : 12-17 ; Luk 19 : 45-48 ; Yôh 2 : 13-22)

- 15 Ane a nga kui e Yérusalem, a nyiin e tempel été, a nga taté titane ba be nga kuan a ba be nga kus e tempel été, a sô'ôlô fe betawôlô befolane moné a bito bekuane bezum e si.
 16 A nji me'ete na, mô't a lô't a vie'e éziñ e tempel été.
 17 Ane a nga ye'ele be, a jô be na, Ke e ne ntilane na, "Nda jam j'aye lobane na, nda meye'elan mfa'a meyoñ mese ? Ve mia, mi vianeya bo je kam beze mimfaka."
 18 Ane minlô bepretre a betili bekelate a bemvendé be nga wô'ô njôan ôte ; be nge ke b'ajeñ aval ane be ne wôé nye, be nga ko nye woñ ; amu ékôane bôt é nga semé ñye'elane wé.
 19 Nde éyoñ ngô'é é nga bo, be nga kôlô e nlam.

Elé fige é maneya viele

(Mat 21 : 20-22)

- 20 Mametyé, éyoñ be nga lô't, be nga yen élé fige é maneya viele, ataté mindi.
 21 Ane Pétrus a nga beta simesan, a jô na, A Rabbi, tame yen ! Elé fige ô nga yo'é é maneya viele.
 22 Yésus a nga yalan a jô be na, Buna'ane Zambe.
 23 M'abele ane m'ajô mia na, Mô't a ye jô nkôle wuna na, Téba'an ô wuaban e mañ été, nge a ye bo te sôan e nlem été, ve buni na jam a te jô na e bo, d'aye bobane nye.
 24 Amu ajô ete nde m'ajô mia na, Jam ese mi aja'é e meye'elan, buna'ane na mi nyoñeya de, wôna mi aye nyoñ.
 25 Eyoñ ése mi aye tebe a ye'elan, nge mi bili mô't jam éziñ, jama'ane nye ; nde ete Eso wônan a ne yôb a ye fe jamé mia minkobane mienan.
 [26 Ve nge mi nji jamé, nalé fe eso wônan a ne yôb a ye ke jamé minkobane mienan.]

B'asili Ngulenjôane Yésus
(Mat 21 : 23-27 ; Luk 20 : 1-8)

- 27 Ane be nga beta kui e Yérusalem. Eyoñ a nga ke a wulu e tempel été, minlô bepretre a betili bekalate a bemvendé be nga zu e be nye,
- 28 ane be nga jô nye na, Ngulenjôane fé w'abo je mam ma ? Za a nga ve wo ngulenjôane na, ô bo me ?
- 29 Yésus a ng jô be na, M'aye sili mia nsili éziñ, mi yalane ma, wôna m'aye kate mia ngulenjôane fé m'abo je mam ma.
- 30 Mbaptizô Yôhanes ô nga so mfa'a mbé ? Ye mfa'a ya yôb, ye mfa'a ya be bôt ? yala'ane ma.
- 31 Ane bebien bebien be nga ke b'afas, bejô'ô na, Nge bi ajô na ô nga so mfa'a ya yôb, a ye jô na, Nde mi nga bo te buni nye a za éfia ?
- 32 Ve nge bi ajô na, ô nga so mfa'a ya be bôt—be nga ko bôte woñ ; amu bese be nga yeme na, Yôhanes a ne totia nkulumejô.
- 33 Ane be nga yalane Yésus, a jô na, Bi ne te yem. Ane Yésus a nga jô be na, To'o fe ma, m'aye ke kate mia ngulenjôane fé m'abo je mam ma.

Nkana Afub Wain a Bekôm
(Mat 21 : 33-46 ; Luk 20 : 9-19)

- 12 1 Ane a nga taté kobô be a minkana. Môt éziñ a nga bé afub mindik, a bômane de a akak, a fa'a fe ébé ya miate bibuma bi ndi'i été, a lôñe nkum ya nonô de. Ane a nga kalane de e mo bekômafub, a ke si fe.
- 2 Eyoñ ya mbu bibuma, a nga lôme mboésané e be bekômafub bete na, a nyoñe bibuma bivo'o ya afub mindik e be bekômafub.
- 3 Ve be nga viane bi nye, a bôme nye, a suu nye zesé.
- 4 Ane a nga lôme be mfe, nnye be nga ba'é meveñ nlô, a ve nye ôson e nyô.
- 5 Nde a n ga lôm mfe, nnye be nga wôé, a ba bevo'o abui, be nga bôm, be wôék bevok.
- 6 Ve a ngenan a bili môte wua, nnye a ne mon a nye'e. A nga su'ulane lôme nye e be be, a jô'ô na, B'aye semé mone wom.
- 7 Ve bekômafub bete be nga jô bebien bebien na, Nyina a ne éjiane ya élik ; za'a bi wôéane nye, wôna, ngabe nyô j'aye bo énjangan.
- 8 Ane be nga bi nye, a wôé nye, a wua mbim afub atan.
- 9 Mie afubu a ye bo aya ? A ye zu, a jaa bekômafub bete, a kalan afub e mo me bôte befe.
- 10 Ye mi nji lañ ntilane wuna na : " Ako'o belôñ nda be nga ben, nde ete e nto nlô ako'o ya abuk ;
- 11 jame di e mbe mboane Nti, nde e ne jame ya semé e mise mangan ?"
- 12 Ane be nga ke b'ajeñ ane be ne bi nye, ve be nga ko ékôane bôt woñ ; amu be nga yeme na, a te kane nkana ôte amu ajô dab ; nde be nga jô'é nye, be mane ke.

Nya'ane toya e be Kaiza
(Mat 22 : 15-22 ; Luk 20 : 20-26)

- 13 Ane be nga lôme bôte bevo’o ya Befarésias a ba ya ngame Hérôdes na, be lame nye e nkobô wé.
- 14 Nde éyoñ be nga zu, be nga jô nye na, A Nye’ele, bi ayeme na w’akobô bebela, a teke’e bambe môêt éziñ, amu ô ne te semé bôt e mesu, ve w’aye’ele zene Zambe a benya mejôô. Ye e ne zôsô na, bi ya’ane Kaiza toya, ye momo ? Ye bi ya’an, ye bi bo te ya’an ?
- 15 Ve nye, amu a yeme bebadu’u bab, a nga jô be na, Mi ave’ele ma a jé? Za’ane me denié, me yene je.
- 16 Ane be nga zuu je. A nga jô be na, Za a nee éyeka’a ji, a ntilane wu ? Ane be nga jô nye na, Kaiza.
- 17 Ane Yésus a nga jô be na, Bula’ane ve Kaiza biôm bi Kaiza, a Zambe biôm bi Zambe. Be nga semé nye.

Nsili ajô Nwômane Miñwuan
(Mat 22 : 23-33 ; Luk 20 : 27-40)

- 18 Ane Besadusias be nga zu e be nye, mmbe b’ajô na, ñwômane miñwuan ô ne momo. Ane be nga sili nye, a jô na,
- 19 A Nye’ele, Môze a nga tili bia na, Nge monyaña môêt a wôé, a li’i minga, ve te li’i mon, wôna monyañ ate a ye nyoñe minga ate, a nga fôlô monyañ mvoñ.
- 20 Bobenyañ zañbwal be nga too ; ane nyô ya ôsu a nga lu’u minga, a wôé, te li’i mon.
- 21 Nde nyô baa a nga nyoñe nye, ve wu, te li’i mon ; a nyô lale aval ete.
- 22 Wôna bôte bete zañbwal be nji li’i mon. Mvus ya bese, ane minga fe a nga wu.
- 23 E ñwômane miñwuan, éyoñ b’aye wômô, minga a ye bo nga za ya be be, amu bôte bete zañbwal be nga bili nye ane nga ?
- 24 Yésus a nga jô be na, Ke mi akob amu jame dina na, mi ne te yem mintilan, nge ngule Zambe.
- 25 Amu éyoñ b’aye wômô e miñwuan, b’aye bo te luk, nge keeban e meluk, ve be nto aval ane beéngéle ya yôb.
- 26 Ve mfa’a ajô ya miñwuan, nge mi aye wômô ; ye mi nji lañ e kalate Môze été, aval ane Zambe a nga kobô nye, a jô na, Ma me ne Zamba Abraham, a Zamba Isaak, a Zamba Yakob ?
- 27 A nji bo Zamba minwuan, ve nyôa bevevee. Mi akob abui.

Nnôme Mvéné
(Mat 22 : 34-40 ; Luk 10 : 25-28)

- 28 Ane môte wua ya betili bekelate, éyoñ a wô’ôya ane b’adoan, a yeme fe na, Yésus a te yalane be mvaé, a nga zu e be nye, a sili na, Abendé avé é ne di ya ôsu ?
- 29 Yésus a nga yalane na, Di ya ôsu e ne na, Vô’ôlô’ô a Israël, Nti wuwua a ne, ve Nti Zambe wongan ;
- 30 nde w’aye nye’e Nti Zambe wôé a nleme wôé ôse, a ényiñe jôé ése, a nsimesane wôé ôse, a ngule jôé ése.

- 31 Di baa e ne na, W'aye nye'e ébemôtô ane womien. Abendé afe d'adañe mebendé ma e nji bo.
- 32 Nde Ntili bekalate a nga jô nye na, Mvaeé, A Nye'ele ! ô jôya bebela na, a ne wua, a na mfe a nji bo, ve nye étam ;
- 33 a na, nye'an ya nye'e nye a nlem ôse, a fe'e ése, a ngul ése, a nye'an ya nye'e ébemôtô ane womien, ñwô w'adañe metuna'a mese b'adi'i a ma b'atyik.
- 34 Eyoñ Yésus a nga yene na, a yalaneya a fek, a nga jô nye na, O nji fe bo ôyab a éjôé Zambe. Nde mô't mfe a nji fe zômbô beta sili nye nsili.

Nsili ajô Mone David
(Mat 22 : 41-46 ; Luk 20 : 41-44)

- 35 Eyoñ Yésus a nga ye'ele bôt e tempel été, a nga sili na, Betili bekalate b'ajô na, Krist a ne mone David, aya ?
- 36 David émien a jô'ô a ngul Mfufub Nsisim na, " Nti a nga jô Nti wome na, Tabe'e si e mbonnôme wom, akekui m'aye bo besiñe bôé étele mebo jôé."
- 37 David émien a loene nye Nti ; nde a beta bo mone wé aya ? Beta ékôane bôt a nga vô'ôlô nye a mevak.

Yésus a Kulane Betili Bekalate
(Mat 23 : 1-36 ; Luk 20 : 45-47)

- 38 Nye'elane wé été, a nga jô na, Taba'ane betili bekalate ntye, mmbe b'anye'e be wulu'u, be be'e ayab bizingi, a na bôt be batane be e minseñe biwônga ;
- 39 b'anye'e fe be tabe'e bito ya ôsu e besinagôg été a benya bitoo e bisulane bidi ;
- 40 aka'a bôt b'adi menda minkus, b'alebete meye'elan amu melitan : mmbe b'aye nyoñe mekua m'adañ.

Mveane Nzôzoé Nkuse Minga
(Luk 21 : 1-4)

- 41 Ane a nga ke tabe si ndôba'ane a éwolo akum, a lôô ane ékôan é nga wua moné éwolo akum été. Bôt be mbee akum abui, be nga wua abui été.
- 42 Nde, nzôzoé nkuse minga éziñ ô nga zu, a wua bifuse bibaé été, bi too tañ étune kaba.
- 43 Ane a nga loene beye'é bé, a jô be na, M'abele ane m'ajô mia na, Nzôzoé nkuse minga wu, w'ate wua a dañe ba bese b'atoo be wu'a moné éwolo été.
- 44 Amu bese b'ate wua mvu'u ya yôb ya afo'ô dab ; ve nye, a te wua mebuka'a m'ali'i ôsame vié, jôm ése a nyiñe je.

Ntyamane Tempel W'akateban
(Mat 24 : 1, 2 ; Luk 21 : 5, 6)

- 13** 1 A kôlô a nga kôlô e tempel, môte wua ya beye'é bé a nga jô nye na, A Nye'éle, tame yen aka'a mekok ! a aka'a minlôñan !
- 2 Ane Yésus a nga jô nye na, Ye w'ayene beta minlôñane ba ? Ako'o d'aye bo teke'e li'i e bete ako'o afe yôb e vôme nyô, te na, d'awuaban e si.

Mendem Ya ôsusua Amana Si
(Mat 24 : 3-14 ; Luk 21 : 7-19)

- 3 Nde éyoñ a nga too si e nkôle Beôlivié, zô'ane a tempel, Pétrus a Yakôbus a Andréas be nga sili nye, be too vôm étam na,
- 4 Kate' bia, mam ma m'aye boban éyoñ évé ? nalé fe jé j'aye bo ndem, éyoñ mam ma mese m'aye tôéban ?
- 5 Ane Yésus a nga taté jô be na, Tuka'a fomban, mô't a za yale mia zene fe.
- 6 Bôt abui b'aye zu a jôé dam, be jô'ô na, ma me ne nye ; a yale bôt abui zene fe.
- 7 Nde éyoñ mi aye wô'ôtan bita a mefoé ya bita, te keane metyi fé. E mam ma m'ayiane boban, ve asu'ulan e ngenan te bo.
- 8 Amu na, ayoñ d'aye kôlô e si a wosan ayoñ afe, éjôé jia fe ve wosan éjôé évok ; mimfô'ôsane mi si mi aye bo mevôm mevôm ; befumbalé ya zaé b'aye bo. E mam ma me ne atata'a ya mintaé.
- 9 ve mia, tuka'a ba'alane miabebien ; amu na, b'aye kee mia e meba mejô, a bôme mia e besinagôg été. Mi aye tebe asu bengovina a bejô bôt amu ajô dam, a bo be ngaa ;
- 10 ane mbamba foé a yiane taté kateban e be meyoñ mese.
- 11 Nge b'akee mia éyoñ b'atii mia, te tyelane minlem e yôb jam mi aye jô, ve mam mese jam d'aye veban e be mia awolo ete, koba'ane de ; amu sa ke mia mi aye kobô, ve Mfufub Nsisim.
- 12 Monyañ a ye kee monyañ awu, a ésa a ye kee mon. Bon b'aye kôlô si a wosane bebiaé, a bo na be wôéban.
- 13 Mi aye bo ba bôte bese b'aye siñ, amu jôé dam. Ve nyô a bo mban akekui asu'ulan, nnye ate a ya nyiiban.

Beta Etibila'a
(Mat 24 : 15-28 ; Luk 21 : 20-24)

- 14 Ve éyoñ mi aye yen angôndô jam a bo si ése ne sangañ, a tele vôm a nji yiane tebe—(mô't a lañ ajô di, a simesa'ane de)—éyoñ éte ba be ne si ya Yudéa, be kele mimbil e minkô :
- 15 Mô't a ne andile yôb, a bo'o te sis e si, nge nyiin e nda jé na, a vaa jôm éziñ été.
- 16 Mô't a keya afub, a bo'o te timan e mvus, a nyoñ alô'ô dé.
- 17 Ve ngo'o ba be ne mebum, a ba b'anyia bon mebé melu mete !
- 18 Nde mi ye'elane na, jame di e be te boban a su'a ôyon.
- 19 Amu melu mete, étibila'a j'aye bo, aval étibila'a é nji tame bo aso atata'a ya ntéane ba biômô Zambe a nga té azukui éyoñe ji, nalé fe d'aye ke beta bo.

- 20 Nde ete Nti a nga tyi'i melu mete étun, ve teke'e ékôkôma é nga ya nyiiban. Ve amu mintobane mi bot Nti a nga tob, nde atyi'ya melu mete étun.
- 21 Eyoñ éte, nge mô't éziñ a jô mia na, Tame yen, Krist a ne va ; tame yen, a ne valé ; te bunane de.
- 22 Bekrist be ne minsos a bekulumejô be ne minsos b'aye kôlô e si a bo mendem a bitua bi mam na, be yale mintobane mi bôt zene fe, nge jam ete e mbe ngul ya bo.
- 23 Ve mia, tuka'a fomban ! Mi lôô, me tatéya kate mia mam mese ôsusua.

Nsoane Mone mô't

(Mat 24 : 29-31 ; Luk 21 : 25-28)

- 24 Ve melu mete, mvus etibela'a, jôb d'aye dim, a ngon j'aye bo te mie,
- 25 ateté fe d'aye bo e kpwa'a si e so'o yôb, ngule biôme ya yôb j'aye fô'ôsan.
- 26 Eyoñ éte b'aye yene Mone mô't, a za'a e minkut été, a bili beta ngul a étôtok.
- 27 Eyoñ éte fe a ye lôm beéngel la tokane mintobane mi bôte mié vôme wua, mi so'o bivunulu binyin, ataté susu'a ya si nyô akekui susu'a ya yôb.

Yeka'an e be Elé Fige

(Mat 24 : 32-35 ; Luk 21 : 29-33)

- 28 Nde yeka'an e nkana wu e be elé fige ; éyoñ ntya ya été ô ne ésôsoñ ô nga kui mekaé, mi ayeme na, éseb é nto bebé.
- 29 Nalé ate mia fe, éyoñ mi ayene mam ma me boba'an, yemane na, a nto bebé, e mimbé yôb.
- 30 M'abele ane m'ajô mia na, miaé wu w'aye bo te lô't, ve akekui mam ma mese m'aye boban.
- 31 Yôb a si bi aye lô't, ve mejô mam m'aye bo te lô't.

Edimi mô's a Awolo

(Mat 24 : 35-44)

- 32 Ve mfa'a ya mô's ôte, nge awolo ya été, teke'e mô't a yem, ja'ana beéngel be ne yôb, nge Mon ve Esa étam.
- 33 Tuka'a fomban ! Taba'an évevé ! amu mi ne te yem éyoñ mbu ôte w'aye bo.
- 34 Jam ete d'aye boban aval ane mô't a nga ke si fe, a li'i nda jé, a mane kalane bebobisaé bé ngulenjôane ya été, mô't ase ésaé jé ; ane a nga bendé mba'ale mbé na, a mombô.
- 35 Ajô ete momba'an, amu mi ne te yem éyoñ mie ndaa a zu, nge mamengô'é, nge zañ alu, nge awolo nnôme kub a loñ, nge ésala tyé ;
- 36 mi za temetem a soya, a koé mia mi bôô ôyo.
- 37 Nde jam m'ajô mia, m'ajô de bese na, Momba'an !

Emo' o ya Wôé Yésus

(Mata 26 : 1-5 ; Luk 22 : 1, 2 ; Yôh 11 : 45-53)

- 14** 1 Ebe'e Paska a ji Fembé é ne te Mvusan é nga li'i melu mebaé ; ane minlô bepretre a betili bekalate be nga jeñ ane b'aye bi nye a medu'an a wôé nye.
2 Amu be jô'ô na, Sa môs ya ébek, ékôane bôt é za bo éngôgôm.

Nwobane Mbone Bétania

(Mat 26 : 6-13 ; Yôh 12 : 1-8)

- 3 Nde éyoñ a nga too Bétania nda Simôn nzezam, a too tawôlô, ane minga a nga zu, a be'e nde'e albasta, é bili mbon menyum ya nkone nardus a beta tañ. Ane a nga bôé nde'e albasta, a sôé nye mbon e nlô.
4 Ve bevo'o be nga too, be wô'ô abé e minlem, be na, Endaman ya mbon menyum wu j'abutane jé ?
5 Amu be mbe jam ya kuan mbone wu tañ j'alôte denié mintete milal, a ve je minzôzoé. Be nga komekane nye.
6 Ve Yésus a nga jô na, Jôka'ane nye ; mi andeñele nye amu jé ? A boya ma mbamba jam.
7 Amu mia be minzôzoé mi too kom ése, a éyoñ ése mi akômbô, mi ne ngul ya bo mie mvaé. Ve mi aye ke tabe a ma kom ése.
8 A boya jam a te yiane bo ; a te wo'o me mbon ôsosua ya njambane soñ wom.
9 M'abele ane m'ajô mia na, Vôm ase mbamba foé nyôna a ye kateban e ngume si wu, e jam minga nyô a te bo dina, b'aye kañete de, be simesa'ane nye.

Yudas a bo ôyili ya koñe Yésus

(Mat 26 : 14-16 ; Luk 22 : 3-6)

- 10 Ane Yudas Iskariôt, môte wua ya beye'é awôma bebaé, a nga ke e be minlô bepretre, na, a kee be nye.
11 Eyoñ be nga wô'ô ajô ete, be nga vak, be nga tiñeti nye na, b'aye ve nye moné. Ane a nga ke a jeñ mbamba éyoñ a ne kee be nye.

Ngômesan ya Paska babe Beye'é

(Mat 26 : 17-25 ; Luk 22 : 7-14 , 21-23 ; Yôh 13 : 21-30)

- 12 Môs ôsosua ébe'e ya Fembé é ne te Mvusan, môs be nga bo be tyi'i Paska, beye'é bé be nga jô nye na, Za vômô w'akômbô na bi ke kôm, ane w'aye di Paska ?
13 Ane a nga lôme beye'é bé bebaé, a jô be na, Kelan e nlam, mô't a ye tôbane mia, a be'e nka'a mendim ; tôñane nye.

- 14 Nde vôm ase a ye nyiin été, jô'ane mie nda na, ñye'ele a jô na, Etun nda beyeñe jam é ne vé, vôm m'aye di Paska, bia beye'é bam ?
- 15 Emien a ye liti mia beta étun nda mfa'a ya yôb, a too nkôman a bito bise ; vôm ate kômane bia.
- 16 Ane beye'é bete be nga kôlô a nyiin e nlam été, be koé mam aval ane a nga mane jô ; ane be nga kôme Paska.
- 17 Eyoñ ngô'é é nga bo, a nga zu, ba be beye'é bé awôm a bebaé.
- 18 Nde , éyoñ be nga too si e tawôlô, Yésus a nga jô na, M'abele ane m'ajô na, Môte wua ya be mia a ye koñe ma, nnye bia nye bi adi.
- 19 Be nga taté wô'ô ôlun, a jô nye wuwua na, Ye ma ?
- 20 Ane a nga jô be na, A ne môte wua ya be mia awôm a bebaé, môt bia nye bi adub wo ékanda.
- 21 Amu Mone môt a ke fo'o, aval ane e ne ntilan ajô dé ; ve ngo'o môt ate, nnye Mone môt a koñban a nye. A nga ye bo môt ate mvaé, nge a nji tame bialé .

Ntéane ya ndiane Nti

(Mat 26 : 26-30 ; Luk 22 : 15-20 ; 1 kor 11 : 23-25)

- 22 Nde éyoñ be ngenan be ja'ak, a nga nyoñe fembé, a botane je, a be'e je ; ane a nga ve be, a jô na, Nyoñan : nyina é ne nyôle jam.
- 23 A nga nyoñe fe élaé, a ve akéva, a ve be je ; ane be nga nyu je bese.
- 24 Ane a nga jô be na, mana me ne metyi mam ya élat, mme m'asôéban amu ajô ya bôt abui.
- 25 M'abele ane m'ajô mia na, m'aye ke beta nyu jôm j'aso bibuma bi ndi'i ji, ve akekui môs ôte, éyoñ m'aye nyu je mféfé nyuan éjôé Zambe.
- 26 Nde, éyoñ be nga mane yia jia, be nga kôlô a ke e Nkôle beôlivié.

Ane Pétrus a ye kate Yésus

(Mat 26 : 31-35 ; Luk 22 : 31-34 ; Yôh 13 : 36-38)

- 27 Ane Yésus a nga jô be na, Mia bese mi aye kolé ôbak, amu e ne ntilane na, "m'aye bibi mba'ale, nde mintômba mi aye bo ne miala mialan."
- 28 Ve éyoñ me nto ñwôman, m'aye ke mia ôsu e Galiléa.
- 29 Ve Pétrus a nga jô nye na, Bese be kôsa kolé ôbak, sa ma.
- 30 Ane Yésus a nga jô nye na, M'abele ane m'ajô wo na, Den, alu di ebien, nnôme kub a nganan te loñ meloñe mebaé, w'aye mane kate me mekate mela.
- 31 Ve a nga kobô ngule na, Ja'ana m'ayiane wu, bia wo nsamba, m'aye ke kate wo. Avale ete fo'o bese be nga jô.

Meye'elan e Getsémané

(Mat 26 : 36-46 ; Luk 22 : 39-46)

- 32 Ane be nga kui éfuse si é too jôé na Getsémané ; ane a nga jô beye'é bé na, Taba'ane si va nté m'ake ye'elan.

- 33 ane a nga nyoñe Pétrus, a Yakôbus, a Yôhanes nsamba wé, a taté bo meyebo a nlem adit.
- 34 Ane a nga jô be na, Olun ô bili ma e nlem, me ye'e wu ; lika'ane va a mombô.
- 35 Ane a nga ke ôsu mone nté, a kutubu e si, a ye'elane na, Nge jam ete e ne ngul ya bo, awolo ete e tame nye lô.
- 36 Ane a nga jô na, A abba, A Tat, ô ne ngul ya bo mam mese ; tame vaa ma élaé ji ; ve sa ane m'akômbô, ve ane w'akômbô.
- 37 Nde a nga zu, a koé be be bôô ôyo ; a jô Pétrus na, a Simôn, ye ô bôô ôyo ? Ye ô nji bi ngul ya mombô awolo da ?
- 38 Momba'an a ye'elan, ane mi a ye bo te nyin e meve'ele été. Nsisim fo'ô ô ne vevee, ve misôn mi ne atek.
- 39 Ane a nga beta ke ye'elan, ve mejô a nga taté jô.
- 40 Nde a nga beta zu, a koé be be bôô ôyo, amu mis me nga dañe bo be adit ; be nji yem aval ane b'aye yalane nye.
- 41 Ane a nga zu azu lale ; a a jô be na, Ye mi ngenan ôyo mone étune nyô, mi woka'an ? Abim ete d'ayian ; awolo e kpwaaneya. Mone mô a keeban e mo me beboabé.
- 42 Kôla'an e si, bi ke. Mi lôô, mô a koñe a a nto bébé.

Nkoñan a Mbiane Yésus

(Mat 26 : 47-56 ; Luk 22 : 47-53 ; Yôh 18 : 3-11)

- 43 A ngenan a kobô'ô, été été Yudas, môte wua ya beyeé awôm a bebaé, a nga suan, ba be nsamba bôt ô bili mefa minsoñ a mimbeñ, ô so'ô e be minlô bepretre a betili bekalate a bemvmendé.
- 44 Mô a nga koñe nye a nga ve be ndem na, Mô m'aye latane nye anyu, nnye le ; biane nye, mi tuka'a keane nye.
- 45 Nde éyoñ a nga kui , été été a nga zu e be nye, a jô na, A Rabbi ; ve latane nye anyu.
- 46 Ane be nga futi nye mo e nyôl a bi nye.
- 47 Mô éziñ ya be be a nga tele wôé, a nga té fansoñ, a ba'é mboésané njô bepretre, a seme nye alo.
- 48 Ane Yésus a nga yalan, a jô be na, Ye mi zuya a mefa minsoñ a mimbeñe na, mi bi ma, ane b'abi ze mimfaka ?
- 49 Môs ane môs bia be mia bi tabe'e e tempel été, me ye'ele bôt, mi te bi ma. Ve amu mintilan mi ayiane tôéban.
- 50 Ane beye'é be nga li'i nye, bese ve tub.

Ndôma é nga tub

- 51 ane ndôman éziñ é nga bo é toñe nye, é be'e ndombo éndelé. Ane be nga futi nye mo e nyô ;
- 52 nde a nga li'i ndombô éndelé, a tub sôsoé.

Yésus ôsu ya Nsamba Betyi'i Mejô

(Mat 26 : 57-68 ; Luk 22 : 54, 55, 63-71 ;

Yôh 18 : 13, 14, 19-24)

- 53 Ane be nga kee Yésus e be njô bepretre ; nde minlô bepretre mise, a bemvendé, a betili bekalate, be nga sulan.
- 54 Ane Pétrus a nga tôñe nye ôyab mvus, a kui fe élum njô bepretre ; ane a nga tabe si ba be bekeminlôman, a wobane nduan.
- 55 Ane minlô bepretre a nsamba betyi'i mejô ôse be nga ke b'ajeñ nkañetan w'abo'olô Yésus, a ne be ne wôé nye ; ve be nji yene jam.
- 56 Amu bôt abui be nga bo bengaa minsos na, be bo'olô nye, ve minkañete miab mi nji ke tôban.
- 57 Ane bevo'o be nga tebe tetele, a bo bengaa minsos, a jô na,
- 58 Bia bi nga wô'ô a jô'ô na, M'aye tyame tempel nyô a ne nlôñan a mo, a beta lôñ mfe môse milal, a too fe nlôñan a mo.
- 59 Ve akôsabo nalé, nkañetane wob ô nji ke tôban.
- 60 Ane njô bepretre a nga tebe tetele e zañe jab, a sili Yésus na, Ye ô ne teke'e yalane jam ? Za ajô bengaa ba b'abo'olô wo ?
- 61 Ve a nga tabe évô, teke'e yalane jam. Ane njô bepretre a nga beta sili nye, a jô nye na, Ye ô ne Krist, Mona Nyô a ne ébotan ?
- 62 Ane Yésus a nga jô na, Me ne nye ; a mi aye yene Mone mô't a too si e mbonnôm ô ne Ngu, a za'a fe minkut ya yôb.
- 63 Ane njô bepretre a nga nyab éwoman jé, a jô na, Jé bi abeta jeñe bengaa ?
- 64 Mi wô'ôya nkobô ébiasé Zambe wé. Mi lô'ô aya ? Ane bese be nga ve nye mekua na, a yiane wu.
- 65 Bevo'o be nga taté tui nye menden, a buti nye asu, a lume nye bikuta, a jô nye na, Kulu'u mejô ! ane bekeminlôman be nga nyoñe nye, be bibi'i nye mebaé.

Pétrus a kate Yésus

(Mat 26 : 69-75 ; Luk 22 : 56-62 ;
Yôh 18 : 15-18, 25-27)

- 66 Pétrus a nga too mfa'a ya nseñ, élum été, ane minga wua ya binga bisaé be njô bepretre a nga zu.
- 67 Eyoñ a nga yene Pétrus, a woba'ane nduan, a nga lôbô nye, a jô na, Wo fe w'atoo, mia Yésus, mô't ya Nazaret.
- 68 Ane a nga kat, a jô na, M'ayeme ke jam w'ajô, nge tu'a wô'ô de. Ane a nga kui atan, a ke mfa'a ya mbé élum, ane nnôme kub a nga loñ.
- 69 Mingabisaé ate, nyô a te yene nye, a nga taté beta jô ba be nga tele wôé na, Nyina a ne mô'te wua ya be be.
- 70 Ve a nga beta kat. Obe abôñ ô lôteya ane ba be nga tele wôé, bebien be nga jô Pétrus na, Bebola na, ô ne mô'te wua ya be be, amu ô ne mô'te ya Galiléa.
- 71 V e a nga taté yo'é émien ; a kalane fe minkale na, M'ayeme ke mô't mi ajô nye nyô.
- 72 Nde été été nnôme kub a nga loñ aloñe baa. Ane Pétrus a nga beta simesan ane Yésus a nga jô nye na, Te yene nnôme kub a za loñe' meloñe mebaé, w'aye kate ma mekate mela. Nde éyoñ a nga simesan ajô ete, a nga yi du.

Yésus asu Pilatus

(Ma 27 : 1, 2, 11-14 ; Luk 23 : 1-5 ;
Yôh 18 : 28-38)

- 15** 1 Nde ésala tyé é nga bo, minlô bepretre ba be bemvendé a betili bekalate a ngum nsamba betyi'i mejô be nga ke ésok, éyoñ be nga mane ka'a yésus, be nga kee nye, a ve nye Pilatus.
- 2 Ane Pilatus a nga sili nye na, Ye ô ne Njô Beyude ? Yésus a nga yalan, a jô na, Nde le w'ajô.
- 3 Ane minlô bepretre mi nga bo'olô nye mam abui.
- 4 Pilatus a nga beta sili nye na, Ye ô nji bi jam ya yalan ? O lôô, abui mam b'abo'olô wo di.
- 5 Ve Yésus a nji fe beta yalane jam ; nalé ate pilatus a nga semé.

Yésus a Nyoñe Mekua ya Wôéban

(Mat 27 : 15-26 ; Luk 23 : 13-25 ;
Yôh 18 : 39—19 : 16)

- 6 Nde ébe'e ése, a nga bo a su'u be mbô'ô wua, wu ôse be ne ja'é nye.
- 7 Môt éziñ a mbe valé, jôé na, Barabas, a too nka'an, ba be nsamba bôte melo be mbe e nda mimbôk, mmbe be nga wôé bôt éyoñ be nga bo ékukuma.
- 8 Ane ékôane bôt é nga suan e be Pilatus, a taté ja'é na, a bo be ane a nga bo a bo'ok.
- 9 Ane a nga yalane be na, Ye mi ayi na, me suu Njô Beyude ?
- 10 Amu a yeme na, minlô bepretre mi nga tii nye amu mesengan.
- 11 Ve minlô bepretre mi nga tebele ékôane bôt na, be bo na a suu be Barabas.
- 12 Ane Pilatus a nga beta jô be na, Wôna m'aye bo môl mi aloene na, Njô Beyude, aya ?
- 13 Be nga beta yôtan, a jô na, Tyele'e nye e krôa !
- 14 Ve Pilatus a nga jô be na, amu jé ? A boya za mbia jame ? Ve be nga dañe yôtan bese na, Tyele'e nye e krôa !
- 15 Ane Pilatus, vôm a nga kômbô bo ane ékôane bôt é nga nye'e, a nga suu be Barabas, a mane bibi Yésus minkasa, a tii nye, a tyeléban e krôa.

Bezimbi B'akpwe'ele Yésus

(Mat 27 : 27-31 ; Yôh 19 : 2, 3)

- 16 Ane bezimbi be nga nyoñe nye, a kee nye élum été, (nje é ne nda ngovina ;) ane be nga loen ngum nsamba bezimbi.
- 17 Be nga jalé nye évele ézingi, a lôñe fe ékate biyo, a jalé nye je nlô.
- 18 Ane be nga taté batane nye na, "Mbôlô, A Njô Beyude !"
- 19 Be nga bibi nye ôlé, a tui nye menden, be nga kute nye meboñe si, be nga kañe nye.

- 20 Nde éyoñ be nga mane kpwe'ele nye, be nga vaa nye ézingi é mbe nyôl évele, a beta jalé nye mengômesane mé. Ane be nga kui a nye atane na, be tyelé nye e krôa.

Ntyelébane Yésus e krôa

(Mat 27 : 32-44 ; Luk 23 : 26-43 ;
Yôh 19 : 17-27)

- 21 Be nga tindi môl éziñ a nga lôte valé, Simôn ya Kiréné, a so'o mefub, ésa Aleksander baa Rufus, na a be'e nye krôa.
- 22 Ane be nga kee nye vôm b'aloene na, Gôlgôta—(éfia éte j'asu'ulane na, Vôm ya êkôkoé nlô)—.
- 23 Ane be nga kee nye wain é too mbundaane a mira ; ve a nji nyoñe je.
- 24 Ane be nga tyelé nye e krôa, be nga kabane mengômesane mé a ndoan abia, be yene jôm môl ase a ye tyik.
- 25 Eyoñ mewolo ébu me nto, ane be nga tyelé nye e krôa.
- 26 Ntilan ya étom b'abo'olô nye ô nga lañebane na, Njô Beyude.
- 27 Ane be nga tyelé beze mimfaka bebaé ba be nye, wua e mbonnôm, nyô mbo'o e mbonga.
- [28 Eyoñ éte ntilan ô nga tôéban, ñwô w'ajô na, "Ane a nga lañeban e nsamba betyam metiñ"]
- 29 Ane bôt be nga lôte zen, be nga kobô nye nkobô ébiasé, be me'ete'e minlô, a jô na, Ya ! wo w'atyame tempel a beta lôñe môse mila,
- 30 tame nyii womien, ô sis e krôa.
- 31 Aval ete fe minlô bepretre mi nga do'olô nye, ba be betili bekalate, be nga jô na, a nga nyii bôte befe, ve a se ngul ya nyii émien.
- 32 Krist ate, Njô Beyude, a tame sis e krôa éyoñe ji, na bi yene de a buni. Ba ba be be be nga tyeleban e krôa be nga komekane fe nye.

Awu Yésus

(Mat 27 : 45-56 ; Luk 23 : 44-49 ;
Yôh 19 : 28-30)

- 33 Nde, éyoñ zañe môs é nga kpwaan, dibi é nga vine si ése, akekui mewola mela.
- 34 Nde awolo lale, Yésus a nga bete tyiñ e yôb ngule na, Eli Eli, lama sabaktani ? éfia j'asu'ulane na, A Zambe wom, a Zambe wom, ô li'iya ma amu jé ?
- 35 Bevo'o ya be be be nga tele wôé, éyoñ be nga wô'ô nalé, be nga jô na, Mi lôô, a loene Elias.
- 36 Nde môl éziñ a nga ke mbil, a jalé vovô a wain é mbe sañ, a some nye ôlé, a nyuu nye je, a jô na, Jôka'an ; bi tame yen nge Elias a ye nye zu suu e krôa.
- 37 Ane Yésus a nga bete tyiñ e yôb ngul, a suu ñvebe.
- 38 Ane éndelé ya tempel é nga nyaé bifase bibaé aso yôb akui si.
- 39 Evete ntete bezimbi é nga tele nye zô'ane yat, éyoñ é nga yene na, a suuya ñvebe, é nga jô na, Bebola na, môte nyô a too Mone Zambe.
- 40 Binga fe be mbe wôé, be tele ôyab, be lôbô'ô nye ; be me Maria Magdaléna, a Maria nyia Yakôbus mongô, Yôses, a Salômé ;

- 41 binga bete, éyoñ a nga too e Galiléa, be nga bo be tôñe' nye, be bo'o nye bisaé ; a binga befe abui, mmbe be nga bet ba be nye e Yérusalem.

Njambane Yésus

(Mat 27 : 57-61 ; Luk 23 : 50-56 ; Yôh 19 : 38-42)

- 42 Eyoñ ngô'é é nga bo, môs ôte ô mbe wu ya Nkômesan, e ne na, môs ô tôô a sabbat.
- 43 Nde Yôsef ya Arimatéa, éwôlô môt ya nsamba betyi'i mejô, émiene fe a nga bo a yange'e éjôé Zambe ; a nga zômbô ke e be Pilatus a ja'é mbime Yésus.
- 44 Ve Pilatus a nga semé nge a wuya fo'o. ane a nga loene évete ntete bezimbi, a sili nye nge a wuya ayab.
- 45 Eyoñ a nga yem ajô ete e be évet ntet bezimbi, a nga ve Yôsef mbim.
- 46 Ane a nga ke kuse ndombo éndelé, a suu nye e si, a vule nye e ndombo éndelé été, a bôôé nye e soñ é mbe mfa'an akom été. Ane a nga feneke akok, a dibe de e mbé soñ.
- 47 Maria Magdaléna, baa Maria, nyia Jôses, be nga lôô vôm be nga bôôé nye.

Nwômane Yésus

(Mat 28 : 1-8 ; Luk 24 : 1-12 ; Yôh 20 : 1-10)

- 16 1 Eyoñ môse sabbat ô lôteya, Maria Magdaléna, a Maria, nyia Yakôbus, a Salômé, be nga kuse bityita'a, ane be ne nye wo'o.
- 2 Nde ésala tyé môs ôsu ya sondô, be nga kui e soñ, éyoñ éte jôb é tôôya.
- 3 Be nga ke b'anyamate na, Za a ye feneke bia akok e mbé soñ ?
- 4 Nde, éyoñ be nga bete mis, be nga yen akok e nto mfenekan, amu e mbe étua anen.
- 5 Eyoñ be nga nyiin e soñ, be nga yene ndôman e too si mfa'a ya mbonnôm, é be'e éfumulu ézingi ; be nga semé.
- 6 Ve a nga jô be na, Te seman. Mi ajeñe Yésus, môt ya Nazaret, nyô be nga tyelé e krôa. A wômôya, a se va, Tama yenan vôm be nga bôôé nye.
- 7 Ve kelan, mi kate beye'é bé a Pétrus na, a keya mia ôsu e Galiléa ; nne mi aye yene nye wôé, aval ane a nga jô mia.
- 8 Ane be nga kôlô e soñ, be mate'e mimbil amu woñ a fe'e ne vema bi nga bili be ; be nga bo teke'e kate môt jam amu woñ.

Ayab Mesondô'ô ya Markus, Ayené e be Maria Magdaléna

(Mat 28 : 9-10 ; Yôh 20 : 11-18)

- [9 Nde éyoñ a wômôya ésala tyé môs ôsu ya sondô, a nga taté yené e be Maria Magdaléna, minga a nga vaa mbia minsisime zañbwa.
- 10 Nnye ate a nga ke kate ba ba be be be nga too foé, éyoñ éte be wô'ô ôlun a yôn ;
- 11 be nga wô'ô na a vee, a na, Maria a yeneya nye, be nga bo te buni.

Ayené e be Beye'é Bebaé (Luk 24 : 13-35)

- 12 Mvus éte, ane a nga yené e be bôte bebaé ya be be nyôl aval afe, éyoñ éte be kele mfa'a ya mefub.
- 13 Ane be nga ke kate de foé e be ba bevok ; mbe fe be nga bo te buni.

Nlômane Beye'é

(Mat 28 : 16-20 ; Luk 24 : 36-49 ;
Yôh 20 : 19-23 ; M.M. 1 : 6-8)

- 14 Nde mvus éte a nga yené a be beye'é awôm a wua, éyoñ éte be nga too tawôlô ; a nga komekane be vôm be nga bo te buni, ve bo ayete minlem, amu be nga bo te buni ba be nga yene nye éyoñ éte a wômôya.
- 15 Ane a nga jô be na, Kelan e si ése, mi kat ékôkôma ése mbamba foé.
- 16 Môt a buni a baptizôban, a ye nyiiban ; ve môl a ye bo te buni, a ye nyoñe mekua.
- 17 Mendem ma m'aye tôñe ba be buniya : b'aye vaa mbia minsisim a jôé dam ; b'aye kobô mimfefé minkobô ;
- 18 b'aye to'é benyo a mo ; nde nge be nyuya jôm j'awôéan, j'aye bo teke'e bo be mbia jam. B'aye beté minkôkone mo, mie ve bo mvo'é.

Nkeane Yôbe Yésus

(Luk 24 : 50-53 ; M.M. 1 : 9-11)

- 19 Nde éyoñ Nti Yésus a nga mane kobô be nalé, a nga nyoñeban e yôb été, a ke tabe si e mbonnôme Zambe.
- 20 Nde be nga ke kate mejô me Zambe vôm ase, Nti abo'o ésaé fufulu ba be be, a yemete'e mejô mab a mendem be bo'ok.]
Amen !

Etun Mesondô'ô Markus

- [Ve be nga kate foé be tyi'i bemvese e be Pétrus a e be bôt ba be nye be nga too, mam mese be nga kate nye. Mvus éte, Yésus émien a nga lôm a be, akôlô jôb d'atôô akui d'adim, foé ya nyian ya nnôm éto é ne mfuban a nyô é ne te jañ.]